SUSCRIPCIÓ
Barcelona . Una pesseta al mes
Espanya . . 4'50 pessetes al trimestre
Extranger . 9'00 id. id.
Pagant per anys, una pesseta de rebaixa

EL POBLE CATALÀ

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
CARRER DE SANT PAU, 6, PRINCIPAL
IMPRENTA
CARRER DE FORTUNY, CÚM. 2 TERS.
TELÈFONS
REDACCIÓ, 723 - - IMPRENTA, 2.298

ANY X.-NUM. 3.090 | BARCELONA, DISSABTE 30 D'AGOST DE 1913 | UN NÚMERO, 5 CÈNTIMS

De la mort, de la guerra i dels negocis

Va prenent possesió de les ternes ocupades per les tropes espanyoles el nou comissari general. Ha passat per Ceuta i les costes atlàntiques i ara, després de l'entrada triomfal a Tetuàn, telegrafía la seva presencia des de Rincón de Medik. El general Marina, sembla anunciar la nova era militar per tota la zona espanyola. El general Alfau representava una política y una tàctica que devien ésser equivocades quan el Govern l'ha substituït pel general Marina, el qual, segurament, dèu tenir plans nous que aplicar, però que cap ciutadà espanyol, fòra dels iniciats, coneix. Dels efectes del canvi de comissari, no sabem, ara per ara, més que dues coses, lo que'ls telegrames anuncien de l'impressió agradable que'l nomenament del general Marina ha produït en els moros i la persistencia en els paranys i en els atacs als convois.

L'harka, no fa descansar les armes, tot esperant la nova política del nou general. I és que a ells, musulmans intuitius, patriotes ferotgement sentimentals, amb un odi, gaire bé fisiològic contra'l «rumí», què se'ls hi endona de la bondat o de la dureza del capità dels enemics? Per ventura, en l'Espanya de 1808-1812, influïren per a rès els generals cavalleresos o aquells altres brutals, que, com el del conte d'En George d'Esparbès, manaven als seus cuiracers posar-se en els cascs per crineres les cabelleres tallades de les dònes espanyoles? Les guerres de religió i d'independencia se desentenen de tota la política del contrari. No hi ha hagut rei a Espanya, fòra de Carles III, com el rei intrús, Josep Bonaparte. Cada decret seu era un benefici, cada llei una reforma, cada acció una virtut i al cap de cinc anys de fer de bon rei, passa la frontera perseguit per l'odi de totes les Espanyes. Els peninsulars eren el catolicisme i Espanya, i ell l'Enciclopedia i la França. Els separava el cel i la terra. Encara que hagués convertit Espanya en un jardí de les Hespèrides, els patriotes haurien recorregut el mateix camí del 2 de Maig a la batalla de San Marcial.

El general Marina triomfarà, però valdrà el triomf la sang vegada i l'or gastat. I si triomfa serà definitivament, enterrant amb els cadavres dels kabilenys vençuts, tota possibilitat de revolta, tot desig de revenja? El corresponsal d'«El Imparcial», don Alfred Rivera, en una crònica amb data 18 de l'actual mes escriu a l'arribar a Ceuta, procedent de Rincón: «Des del vapor hem vist amb els prismàtics moure's les reduides forces que operen en la vall del Fenidak o dels Castillejos. Els moros estàn atacant un convoi que ve de «Cudia Federico» a la «Condesa». El convoi ha caigut en un parany.» I afegeix: «Ahir, en un atac a la posició de la «Condesa» vàrem tenir 7 morts i 17 ferits. Els moros són amos de la platja, passen descaradament les línies del nostre camp interior i fan lo que volen. Aquestes són les impressions que rebo a l'arribar a Ceuta. A la plaça observo un ambient de angunia enorme. I còm no ha d'ésser així si la gent veu que no hi han prou forces per a defensar la plaça en un moment apurat, si contempla la seguida desfilada de morts, ferits i malalts, si a cada instant se buiden els barris forans i arriben desolats a la plaça, cercant refugi, homes, dònes i criatures?»

Màlaga ja no té un llit per a malalts i ferits i la caravana tràgica ha marxat cap a Càdiz, Sevilla, Córdoba i altres pobles andalusos, fins a ésser convertida l'Andalusía del Sur en un immens hospital. Diariament poden llegir-se en els periòdics les llistes inacabables de malalts i ferits que'ls vapors desembarquen a Màlaga, Càdiz i Sevilla. Semblen els dies de la guerra de Cuba. Els moros, com els cubans, poden dir també: «Nosaltres comptem amb el clima.»

I tot això, per a què? Els compromisos internacionals, se respòn. Però si l'acta de Algeciras, si el tractat franco-espanyol, no don un manament de lluita, sinó una otorgació de protectorat i d'acció policíaca. Una ambició colonial podría justificar lo que la diplomacia no ordena i tot l'imperi marroquí que s'ens ofereix, té una extensió territorial com la meitat de Catalunya, sense altres camps feconds que l'horta de Tetuán. Quín és, doncs, el «deus ex machines» d'aquesta tragedia?

«La Voz de Guipúzcoa», diari que no titllarà ningú d'exaltat, ve publicant uns articles en els quals s'acusa a certs polítics d'aprofitar aquest drama espanyol per a les seves combinacions financieres. Lo que diu «La Voz de Guipúzcoa», és veritat? Es una gratuita acusació, inspirada en les rencunies polítiques? Es massa greu lo que passa al Marroc per a no posar en contribució tots els rumors nacionals que expliquen el misteri africà. Que neguin els acusats i aportin raons i datos els acusadors. Nosaltres, periodistes, no fem més que de relators.

«Se dice que a espaldas del alto comisario nuestro en Marruecos, y por encima de él, existe un Sindicato de negocios franco-español, que la gente ha dado en llamar, con cierto irónico humorismo «El Sindicato del Diablo Cojuelo»; y se añade que este poderoso grupo tiene por objeto adquirir unos inmensos terrenos en la zona de influencia española; pero que se diferencía de cualquier otro Sindicato análogo por un principio verdaderamente ideal para conseguir que se cumpla la aspiración admirable de unir lo útil con lo agradable: quiere adquirir esos terrenos de balde.

No es cosa fácil para simples mortales, como se comprenderá, lograr tan bello ideal; pero el «Sindicato del Diablo Cojuelo», dispone, por lo visto, de fuerzas que sólo desde las alturas de la influencia se pueden poner en movimiento, utilizándolas para hacer «disponibles» unos terrenos de propiedad particular en territorio conquistado por nuestras tropas, lo que en romance vulgar quiere decir sencillamente: desposeer de ellos a sus respectivos dueños, y después, guardando algunas formas, se encuentra el medio de hacerse regalar dichos terrenos, que, por lo menos, deberían quedar en propiedad del Estado.

El famoso Sindicato, a lo que parece, propuso al Gobierno una maravillosa combinación para que pasaran a ser propiedad de aquél «esas violentas adquisiciones»: ofreció regalar al Gobierno, sobre estas mismas adquisiciones territoriales, edificios públicos, cuarteles, Hospitales, etcétera. Pero, naturalmente, en justa reciprocidad de generosidad y cortesía, el Gobierno, por su parte, debía regalar a los espontáneos donantes, los terrenos que rodeasen esos edificios públicos.

De tal manera demuestra este procedimiento el espíritu de sacrificio patriótico por parte del Sindicato, que conmueve los corazones. Y, sin embargo, a pesar de esto, ¿podrá creerse que ese «abominable» Alfau no quiso en manera alguna aceptar los generosos regalos del Sindicato famoso? Bien es cierto que, al decir de los enterados, para edificar, por ejemplo, cien metros cuadrados, el Sindicato pedía gratuitamente 1,000 hectáreas de terreno alrededor de estos cien metros, y para regalar al Estado unos cuantos edificios, que construídos alcanzarían próximamente un valor de 200,000 pesetas, pretendía que el Estado le regalase terrenos por valor de 20 millones de pesetas; en una palabra, la totalidad, precisamente, de los terrenos de que se pretende despojar al jerife Raisuli, y además la inmensa y fértil llanura que se extiende entre Ceuta y Tetuán.»

En Víctor Hugo va descriure meravellosament la nit de la batalla de Waterlóo. Damunt de les glories guerreres, per on passaren els soldats hèroes, marxà l'exèrcit d'expoliadors de cadavres, d'aprofitadors de la mort. La casa Rotschild, neix en el camp de Waterlóo i els Ecuardiers inicien el seu negoci. Avui, també, aprofitant el dolor de les vides de tot un exèrcit, de tot un poble, els Ecuardiers aprofiten la sang per a actuar de financiers?

Revista estrangera

El plet flamenco-waló a Bélgica

«Les reivindicacions nacionalistes són cosa morta, eco del passat, veu de ruines». I tant com ho repetien això els escriptors catalans pseudo-europeístes de quinze anys enrera! Ho diuen encara les momies polítiques de Madrid, i aquí ho repeteix aquelx curiós exemplar d'intel-lectual que és el bon senyor Antich. Encara ens sembla sentir-l'Ernest Vendrell quan deia, després d'invocar tres cops una Europa mística, que «el món està avui massa plè d'esdevenidor, i no hi queda lloc per a les reivindicacions nacionals.»

Els fets socials i polítics del temps, no gaire llunyà, en que tal afirmació era feta, no l'autoritzaven pas. Solament la desconeixença dels problemes nacionals europeus permetía emètre-la. Però d'aleshores ençà, els esdeveniments polítics en sentit nacionalista s'han accentuat extraordinariament i han pres prou importancia d'actualitat per a que les informacions de la premsa quotidiana en parlessin llargament i es popularitzés, per dir-ho així, la coneixença sumaria de la gran correntia nacionalista que incessantment trontolla i agita als pobles d'Europa, de l'Europa viva i real.

Se volía posar l'esdevenidor contra les causes nacionalistes, se volía alçar el segle XX contra les reivindicacions patriòtiques «del passat». I bé: el nostre segle ens està venjant de les injusticies dels escriptors i polítics pseudo-europeistes de per aquí. Anunciaven l'extinció dels moviments nacionalistes, esdevinguts anacrònics. I heus-aquí que aqueixos moviments han crescut, s'han intensificat, esquinçant per unes bandes el mapa d'Europa de les escoles primaries, i menaçant-lo seriosament per altres bandes.

❦

Aquí teniu la Bèlgica. Per si no n'hi hagués hagut prou amb el moviment nacionalista flamenc, tant impetuós, tant agressiu, de tres o quatre anys ençà pren un increment ràpid el nacionalisme waló. Els walons, davant l'onada invasora del nacionalisme flamenc no aixequen ja el dogma unitari vuitcentista ni les inflades teories culturals i avançades amb què s'ha volgut cohonestar l'enjouament d'un poble per un altre. Més clarividents, més europeus, els walons aixequen el seu nacionalisme. Ells són els que s'han fet els defensors de l'autonomisme dins la Bèlgica, ells els qui demanen la transformació de l'Estat unitari belga en una federació de dos Estats: Walonia i Flandes.

Si a la terra flamenca els socialistes van al capdavant del moviment nacional, també s'hi posen a la terra walona. Aquí tenim el diputat socialista Jules Destrée, home d'una activitat i d'una combativitat poderoses, que s'ha convertit en el més fervent apòstol del nacionalisme waló.

A primers de setembre el rei de Bèlgica, acompanyat dels seus dos fills, ha de fer un viatge a la comarca walona del Borinage, on l'element obrer predomina fortament. Doncs En Destrée, des del periòdic socialista «Avenir du Borinage» ha proposat que la visita del rei sigui aprofitada per a realitzar una gran manifestació dels sentiments nacionalistes walons. Vegi's com detalla el seu projecte el susdit diputat obrer:

«El Borinage ha de fer afirmació dels seus sentiments amb banderes a les finestres, la bandera del gall vermell damunt fons d'or, amb la flor de la Walonia al trau, amb els colors walons ostentant-se per tot. I aquells amics nostres als quals el deure del seu càrrec i de la seva representació els imposa pendre part en les cerimonies, aprofitaràn l'ocasió per a expressar en termes mesurats, però clars, la nostra voluntat de viure segons nostres costums i el nostre ideal, de parlar la nostra llengua francesa, d'ésser tractats sobre un peu d'igualtat amb els altres belgues. El rei vindrà a inaugurar una exposició de productes walons, afirmació nova, al costat de totes les altres, afirmació walona, afirmació de nostra originalitat propia, de la nostra voluntat d'independencia i de llibertat. No estem disposats, com alguns voldrien fer-ho creure, a deixar la Bèlgica per a unir-nos a la França; però tampoc volem sofrir cap tutela flamenca. Ni francesos ni flamencs. Walons sempre.»

Se veu prou bé per les mateixes paraules d'un militant socialista, que al món hi ha encara ample lloc per a les reivindicacions nacionals...

A. R. i V.

Un alcalde anticatalà

Ha causat gran indignació, no solament a Vilafranca del Penadès sinó a tota Catalunya, l'atropell comés per l'alcalde d'aquella hermosa població.

Com recordaràn els nostres llegidors, pel telegrama que publicàrem fa alguns dies, el dit alcalde, extralimitant-se en la seva autoritat, imposà una multa de 25 pessetes a don Joan Olivella, per suposada infracció de la llei d'impremta, (segons indicació de la papereta), amb motiu d'haver publicat i manat repartir uns programes de la propera festa major redactats en la nostra llengua, per cert molt ben presentats.

La multa imposada per aquest alcalde, és del tot injusta. Els programes han sigut confeccionats fòra de Vilafranca, i per lo tant l'acció d'aquell, no pot ni deu prosperar.

El senyor Olivella, en representació dels séus companys, s'ha fet responsable del tiratge. Ara veurem si's pagarà o no la multa imposada; si's fes pagar sería una arbitrarietat que no's pot ni's deu tolerar.

Ademés, com molt bé diu un confrare, al senyor Olivella li cab el dret de reclamar a aquella autoritat, una indemnització de danys i perjudicis per retenció i usurpació dels programes, i promoure una querella judicial per haver mancat a la llei d'impremta i atentat a la propietat intel-lectal.

Però a darrera de tot això, no hi ha altra cosa que l'odi a les coses de Catalunya, i en aquesta ocasió n'ha sigut blanc d'aquest odi, la llengua de la nostra patria. D'altra manera, no's comprèn que un alcalde cometi un acte del tot apartat de les seves atribucions.

El fet, ha sigut fortament censurat pel veïnat de Vilafranca, tant més perque amb la publicació del programa en català s'ha seguit una arrelada costum en aquella vila. I en aquestes censures se n'hi barregen d'altres que deixen ben mal parats als que han redactat altre programa, en un castellà que faría tornar roig al mateix Cervantes.

El governador, ha dit als periodistes que no estava enterat de rès. Nosaltres demanem al senyor Francos Rodríguez que quan n'estigui enterat, vegi de cridar a l'ordre a aquest alcalde que no poguent privar que s'exerceixi el dret indiscutible d'escriure en català, s'esbrava cometent alcaldades, basant-se amb suposades infraccions de la llei.

Moltes entitats i grupus de ciutadans han enviat al ministre de la Governació i governador de Barcelona, telegrames i comunicats protestant de l'atropell.

Recordem l'Ateneu Obrer del III districte, Associació «Catalunya», Ateneu Democràtic Regionalista del Poble Nou i entitats regionalistes de Tarragona.

També s'han dirigit al ministre de la Governació, els següents telefonemes:

«Ministro Gobernación. — Madrid.

Infrascritos protestan disposición alcalde Villafranca prohibición reparto programas fiesta Villafranca impreso Vendrell, redactados idioma catalán y multa arbitraria impuesta editor. — Morató, Pagés, Costa, Roig, Pomés.»

«Olivella. — Vilafranca del Penadès: Felicitém actitut reivindicació llengua catalana il-lustrada Milà, Torras Bages, Morgadas, Vidal Valenciano, altres vilafranquíns eminents. — Josep Morató, Pere Pagés Rueda, J. Costa i Deu, J. Roig Roquer.»

❦

—Sab el senyor Francos alguna cosa de l'alcalde de Vilafranca? — preguntava un company, amit.

I el senyor governador, contestava mig d'esma, pensant que se li parlava de qualcom de la vaga:

—No, no sé rès, ni hi ha rès.

—Es de lo del programa penyorat per qué era escrit en català, — objectà un altre reporter.

I el senyor Francos tornà a insistir:

—No, no sé rès.

Per a ell una qüestió que afecta tant a la nostra dignitat de catalans com és el respecte a la nostra llengua volguda, no merelx l'atenció d'enterar-se fins a quin punt ha arribat l'atropell d'un alcalde, i no diu si creu arribat el moment d'intervenir en l'assumpte.

El senyor Francos, que com a il-lustre periodista que és i que per lo tant ha de conèixer els problemes nacionalistes i el valor que tots els pobles que batallen per la seva plena autonomía, donen a la seva llengua, no s'haurà donat compte de l'importancia que té per a nosaltres l'incident. La vaga que tant preocupat el té, l'absorbeix per complet.

No s'explica d'altra manera la seva abstenció en l'assumpte.

Dr. Serrallach VIES URINARIES I RONYÓ
12 a 2 y 6 a 7. Pelai, 40.
Consulta económica, de 7 a 9, Jovellanos, n.º 9.

Lo de l'Art Fabril

Coneixement

El Decret que concedeix les reformes promeses als obrers, ha dut nombroses complicacions. La qüestió de l'horari, la dels tants per cent sobre'l preufet, és un dels punts que pot donar molt que fer, si'ls interessats, patrons i obrers, no tenen una mica de coneixement per a situar-se en el just medi.

Els obrers, sobre tot, deuen pensar que de col-locar-se en una actitut tancada, costarà molt de tornar-se a la normalitat. I això és en perjudici de tots.

Convé que després de l'agitació d'aquests dies de vaga, retorni la pau, sense qual benefici no és possible el desenrotllo de la ciutat ni la tranquilitat de la llar. Els obrers deuen compendre bé la seva situació.

Han sostingut una lluita. Aquesta lluita van en camí de guanyar-la, pot dir-se que l'han guanyat. Si amb ella no han aconseguit tot lo que desitjaven, han aconseguit quelcom, han aconseguit bastant.

Si ara, per desaccords que poden anar-se eliminant, els obrers es mostressin irreductibles i intransigents per sistema, perdrien en força material, però encara més en força moral. Quanta més serietat imprimeixin als séus actes, més valor donaràn a les seves decissions i a la representació col-lectiva dels séus directors. Tampoc els ha d'esvanir el seu triomf. Quant més dignes retornin a les fàbriques més forta serà l'unitat amb que podràn ostentar la seva pertenencia a la societat obrera.

I res més. Pensin que la ciutat està ja cansada d'aquesta lluita; que aquell que injustament la perllongui, obrer o patró, rebrà merescudes censures; pensin que la tensió nirviosa i la violencia de les situacions és una cosa que no pot ni deu durar més. I quan hagin pensat això, reflexionin, tinguin coneixement i obrin en conseqüencia.

Per a acabar del tot el conflicte, un conflicte tant complicat com aquest amb una solució tant complexa com aquesta, és necessaria una gran dosi de bona voluntat. Tinguin tots aquesta bona voluntat. Hem censuurat als patrons quan ens ha semblat que no la tenien; hem de fer les anteriors observacions als obrers, quan ens sembla que alguns d'ells s'empenyen en allargar, amb qüestions de detall, una desavinença que substancialment està acabada.

Ens alegrem sincerament del triomf obrer; així ho hem dit sempre i no hem amagat les nostres simpatíes. Però no voldríem que ara fos entelada aquesta victoria o compromés aquest guany, per petits «tiquis miquis» que amb bona voluntat per tots se poden resoldre molt aviat.

❦ ❦ ❦

La jornada d'ahir

Com dèiem ahir, la setmana pot donar-se per perduda. Una més en que's veuen desaparèixer sense profit una pila d'energíes.

La desorientació segueix com en els dies darrers. Hi ha en moltes cases com una mena de negateig entre patrons i obrers, a propósit de la forma com ha de distribuir-se la jornada setmanal de 60 hores i en la proporció que ha d'augmentar-se el tant per cent del preufet.

Sembla, diem sembla, que de mica en mica la situació anirà normalitzant-se. Ahir començà a treballar una de les més importants cases del Poble Nou i és segur que dilluns obriràn moltes altres. Veurem si per tota la setmana entrant se resol amb penes i dolors aquest difícil problema.

Els comentaris d'ahir versaren sobre'l document publicat pels patrons, i particularment sobre'l manifest que resulta, en el fons i en la forma, una grossa censura al Govern i una menaça de que per ara i tant, no hi haurà aquella comunitat de relacions entre governants i governats.

El manifest se presta a molts comentaris, assegurarem que hi ha alguns erros formidables, però no és aquest el lloc de fer la crítica del mateix.

Per lo demés el dia d'ahir fou un xic mogut. Sovintejaren les conferencies de totes menes en el Govern civil, hi hagué gran animació a «La Constancia», i alentorn de les fàbriques seguí vigilant la guarda civil.

Esperem lo que'ns durà el dia d'avui

❦ ❦ ❦

El senyor Roig i Armengol

El nostre distingit amic, el senyor Roig i Armengol, ha fet unes declaracions a un redactor d'«El Progreso». Nosaltres, esperant interviewar al senyor Roig i que ell ens digui amb més claretat que aquí s'exposa el seu pensament, reproduim les declaracions:

«El señor Roig al ver al representante de «El Progreso» dijo que se alegraba en extremo, pues así le evitaría el trabajo de remitir un comunicado al director del periódico protestando de ciertas cosas que aparecieron anteayer en nuestro editorial y que él creía molestas.

Añadió que después de lo dicho en la asamblea de fabricantes que se celebró anteayer en el Fomento, creía injustas tales apreciaciones, pues yo soy—dijo—uno de los que me opuse al cierre de las fábricas y a la declaración del «lock-out».

A instancias de nuestro redactor, el señor Roig y Armengol, dijo:

—Nosotros hemos aceptado el real decreto que ocasiona grandes males dentro de la clase patronal, por no haber tenido el Gobierno un compás de espera para hacerle regir desde el día primero de octubre.

Se han abierto varias fábricas del llano y por lo tanto no cerrarán, como no se cerraron las fábricas de la montaña.

Ahora—añadió—nos encontramos ante un nuevo conflicto y es que los obreros no tengan entendimiento, pues si no lo tienen se avecinan grandes conflictos.

El real decreto señala como jornada la de 3,000 horas al año y habla al mismo tiempo de la parte proporcional de aumento en el destajo.

Pero los obreros no quieren entender nada. Acogen el real decreto sin contar que éste no ha consignado las horas que los operarios pueden emplear en la limpieza de la maquinaria.

Por lo tanto vienen obligados los obreros a hacer la limpieza fuera del computo de las horas reglamentarias que señala el real decreto y ellos no están conformes.

—Sobre el aumento también estàn en un error; si trabajaban 66 horas y ahora trabajan 60, es pues la reducció de un 10 por 100 de trabajo y un aumento de un diez y medio limpio, que da por resultado un 6 por 100 anual y no un 10 por 100 dentro del nuevo régimen tal como ellos lo crean y no quieren aceptar.

—Entre los fabricantes de la montaña predominaba la idea de no aceptar el real decreto por estimarlo injusto hasta después del primero de octubre, pero se convino trabajar presentando nuevos horarios.

—Si en la montaña se producen los mismos conflictos que se van a plantear en el llano, en vez de solucionar el conflicto se va a agravar.

—Le habla a usted un fabricante, pero puede creer lo que voy a decir:

Los fabricantes de la montaña anhelan el cierre de las fábricas por la sencilla razón de que mientras no se trabajaba en el llano las fábricas de hilados de la montaña iban produciendo un millón y medio de paquetes y están ahora abrrotados de existencias.

Acabó diciendo que si en el llano obreros y patronos se colocan dentro del real decreto y lo acatarán los de la montaña.

Yo creo que se avecinan grandes conflictos.

Esto dijo el señor Roig y Armengol y lo reproducimos como información.»

La frèvola gasetilla

La llum i la moral

Parlém d'un comerciant nordamericà, establert a Nova-Iork.

El bon ianki té un establiment en un dels «streets» més céntrics de la populosa ciutat i així com altres venen objectes d'escriptori, colls i punys, màquines d'escriure, cotilles o llits de matrimoni, ell ven uns fars per a automòbils.

Fins aquí la cosa no tindria rès de particular, si'ls susdits fars no tinguessin la potencia d'uns raigs X i quan a la hit els encén, revelen les trampes i la silueta de les neorquines coquetes o presumides.

La policía està desesperada, puix cada dia's troba davant d'un greu conflicte d'ordre públic, car, com és molt natural, tots els vespres, se reuneix davant de l'establiment una veritable gernació de «corridos», diríem, ansiosos d'admirar postiços i quelcom més de les dònes que's veuen forçades a passar per davant de la botiga.

Els puritans estàn indignadíssims i no ha faltat qui ha entaulat una querella contra l'inventor dels fars compromete dors. Interrogat aquest que és el mateix botiguer pel Tribunal ha contestat:

«Jo pago 50.000 francs anyals de lloguer i per a pagar tant crescuda quantitat, m'es indispensable acreditar l'article i rès millor que demostrar davant del públic la potencia dels meus fars. ¿Tinc jo la culpa, per ventura, de que les dònes que passen per davant de mon establiment se vesteixin amb robes finíssimes i transparents? ¿Soc jo qui les incita a fer tal cosa o qui fa parar per allí on han de passar elles als amics de les siluetes femenines?

I el jutge se donà per convençut i absolgué immediatament a l'afortunat industrial malgrat la protesta dels del «Comitè de Defensa Social» de New-York.

Trobem que lo millor que podíen fer els puritans era no passar pel lloc on hi havía'l pecat i la tentació.

Dos eclipsis de sol en 1914

Pel febrer l'un i per l'agost un altre

S'han anunciat dos eclipsis de sol per al próxim any 1914.

El primer será anular i succeirá els díes 24 i 25 del mes de febrer.

L'eclipsi comença a la terra el día 24 a les nou i quaranta cinc minuts i vuit segons de la nit, i acaba el día 25, a les dues i quaranta minuts i quatre segons de la matinada.

El començ de l'eclipsi será visible en quasi tot Europa, a Africa, en les dues Américques, en l'Occeá Atlántic en gran part del Pacific i en part dels mars polars.

El final será visible en una petita part d'Europa i Africa, en les dues Américques en l'Estret de Behring, en gran part de l'Occeá Pacific, en quasi tot l'Atlántic i en part dels mars polars.

El segón eclipsi será total de sol, visible com a parcial a Burgos, i es verificará el día 21 d'Agost.

L'eclipsi comença a la terra a les deu hores, dotze minuts i dos segons del matí, i acabá a les dues hores i cinquanta sis minuts i vuit segons de la tarda.

Aquest eclipsi será visible en tot Europa, part d'Assia, Africa i América del Nord, en quasi tot el Mar Polar Artic i part dels Occeans Atlántic i Indic.

EL SIGLO
GRANS MAGATZEMS
Gran varietat en
Mobles de bímec i jonc
per a platja, jardí i cases de camp
Silleríes, Tauletes, Balancins, Garites
"Chaisselongues" Sillons, etc.,
Complet assortit en
Neveres, Geladores, Refrescado-rs,
Cubells per a gel, Banyeres,
Ruixes, etcètera.
SIFONS "Sparklets"
Savó, Esponjes, Aigües de tocador, Trajos,
Maletins, Llançols, Tovalloles, Gorres
i Sabates per a bany
Darreres novitats en
Gramofons i discs per als mateixos

CASA MARTÍ
REGALS: Joieria, Platería, Rellotgeria
Objectes d'art, Máquines fotográfiques, porcelanes, mobles, etc., etc., a preus sens competencia i de veritable ocasió. Estalvia temps diner tota persona que fa operacions en la mateixa. - Unica a Barna. St. Pau 28

Els patrons

La Comissió de patrons del Pla de Barcelona ens prega l'inserció dels següents acords:

«Para evitar que la opinión pública se desvíe atribuyendo la continuación de la huelga a que los patronos se niegan a abrir sus fábricas, la Comisión de patronos del llano de Barcelona considera necesarias hacer las siguientes manifestaciones:

Que son muchos los fabricantes del llano que con el horario adaptado al R. D. y sellado en este Gobierno civil, han llegado a un acuerdo con sus obreros, para reanudar el trabajo, y de hecho habían empezado a reanudarlo; pero que los obreros lo han abandonado después pretextando unos, mayores concesiones que las del R. D. y manifestando otros, que en tal o cual sociedad les decían, que las nuevas condiciones de trabajo concretadas con los respectivos patronos, no se ajustaban a las del referido R. D.

Como aparece evidente el interés, por parte de ciertos elementos, de entorpecer el acuerdo entre patronos y obreros, desorientando a los de buena fe, con esperanzas de aumentos de salario, de un tanto por ciento superior a la proporción en que se rebaja la jornada, lo cual es absolutamente contrario al contenido del R. D.; y como en este mismo sentido y con la misma intención, hacen objeciones al cómputo de las 3,000 horas anuales de los nuevos horarios, fomentando el equívoco de las 60 horas semanales que corresponderían en caso de que trabajasen todos los días de fiesta tradicionales que no lo son de precepto, pero que aquellos elementos no se recatan de recomendar que deben tomárselas, burlando así el incumplimiento de las 3,000 horas y dejando al patrono en la imposibilidad absoluta de recuperarlas.

Con el decidido propósito de aclarar la situación, y evitar que esos elementos sobradamente conocidos, consignan desviar y sorprender la buena fé de los obreros que desean trabajar, entiende necesario la Comisión declarar lo siguiente:

1.º Que los nuevos horarios de 3,000 horas anuales repartidas en 62 semanales de trabajo efectivo considerando fiestas además de las de precepto todas las tradicionales, se ajustan a la recta interpretación del R. D. publicado y en garantía de lo cual se ha presentado en el Gobierno Civil para ser sellados.

2.º Que siendo el espíritu y letra del R. D. que con la nueva reforma el obrero trabajando menos debe ganar igual es evidente que el aumento de salario de los precios a destajo debe ser exactamente en igual proporción que se rebaja el número de horas anuales en cada fábrica.

3.º Que el contenido de dicho R. D. constituye aún para los menos sacrificados por el mismo, el máximum de concesiones de los patronos, y en consecuencia es definitivo y terminante su acuerdo, de que sólo podrá reanudarse el trabajo en la forma y condiciones ofrecidas.»

«Próxima la fecha en que el Gobierno abrirá una información pública en cumplimiento del art. noveno del Real Decreto de 23 del corriente, para oir las observaciones que hagan los interesados a fin de tenerlas en cuenta para la redacción del Reglamento que se ha de dictar antes del 23 de Octubre, el Fomento del Trabajo Nacional ha abierto una información a la que invita a los fabricantes de hilados y tejidos de algodón y demás fibras textiles con el objeto de poder recoger las observaciones y elevarlas a la superioridad en el Informe que presentará esta Corporación.

Los informes se recibirán en la Secretaría del Fomento del Trabajo Nacional, todos los días laborables de 10 a 1 de la mañana y de 4 a 6 de la tarde.»

Miting que no's fa

La junta de «La Constancia» tenía el propósit de celebrar ahir a la tarde un miting a la «Casa del Poble» per a exposar als seus associats una fòrmula d'horaris que resolgués les dificultats que's presenten cada día.

El miting o assamblea es notificà al Govern civil prop de la una de la matinada del divendres i per aquesta causa i segurament seguint el criteri de no deixar fer gaires reunions ni mitings durant el conflicte fabril, el senyor Francos decidí no autoritzar l'acte.

Aquest podría ésser que's celebrés avui, però segons referencies sembla que no se autoritzarà.

El governador i els vaguistes

El governador cridà ahir a una comissió de «La Constancia», acudint-hi aquesta, acompanyada de bastantes vaguistes de les que han deixat el treball després d'haver-hi retornat.

El governador els cridà l'atenció sobre l'anomalía que representa lo que ha succeït aquests darrers dies. Els cridats li digueren que en algunes fàbriques no's complía el decret, a lo qual els contestà el senyor Francos que presentessin l'oportuna reclamació, puix aixís es podría donar immediat compliment a la llei.

Donatius

Els darrers donatius rebuts en la secretaría de «La Constancia» són els que van a continuació: Soci número 6, 15 pessetes; paleres Miquel Roura, Ramón Arnau, Mariàn Espel, Gironella, 25; Obrers en mosaics, 20; Art Fabril de Manlleu, 50; Pere Sánchez, 20.

Lo que diu el governador

Lo que deiem ahir. El senyor Francos está verament cansat i té raó d'estar-ho. Ahir al rebre als periodistes ho confirmà aixís.

—Vostés no poden fer-se càrrec, deia, de lo que representa passar cada día i des de bon matí fins a la nit, celebrant conferencies i rebent comissions, i procurant portar el convenciment a molts que no volen convéncer's de cap modo. I això és cosa que fá setmanes que dura, i lo que és per fin no's veu la manera d'acabar-ho.

Ara tenim lo de l'horari i la qüestió del tant per cent: les dues plenes de dificultats. La majoría de patrons amb lo de l'horari no hi veuen altra cosa que les 3,000 hores anyals, i els obrers no hi veuen o no hi volen veure rés que no sigui lo de la jornada de les deu hores.

Ademés, els obrers están impressionats amb lo del dou per 100 i no hi ha ningú capaç de fer-los-hi veure que están en una lamentable equivocació. I no ho tracten amb serenitat tota vegada que lo primer que fan és anunciar la vaga.

D'altra banda, no obren amb bona fé, tota vegada que en les entrevistes que hem tingut m'han donat detalls que després he tingut ocasió d'observar que no eren certs.

De manera que tot plegat fá creure que la resolució total del conflicte és cosa llarga.

Poc mes o menys és lo que digué a la nit. Sembla — afegí — que hi hagi qui aconseill malament als obrers, puix de lo contrari no s'expliquen certes determinacions que prenen a la primera ocasió que's presenta.

Peró que hi farem: Hem de procurar sortejar totes les dificultats, carregar-nos de paciencia i arribar a la fi del conflicte de la millor manera que poguem.

Judicials

Ha visitat al senyor Serantes una comissió de Granollers, per a demanar la llibertat dels presos amb motiu de la vaga.

Ahir dematí el Jutjat especial reclamà de la Direcció general de presons el traslat del Noi del Sucre i dels seus companys Roca i Minguet, presos a Valencia.

A primera hora de la tarde's firmà'l mandament de llibertat a favor dels presos el día 30 de juliol, Joan Sendra Doménech i Josep Ráfá Devesa.

Aquests serán posats al carrer desseguida que s'hagin complert els trámits legals.

Al Foment

Ahir, com els darrers dies, vegerem força concorrencia en la societat de la Plaça de Santa Agna. Bon nombre de patrons acudiren al Foment canviant impressions sobre la dificultat que troben en l'implantació dels horaris.

Durant la tarde's seguí treballant-se en la constitució de les comissions acordades.

S'han proposat molts noms, mes com faltava la conformitat dels interessats de fóra de Barcelona, la llista no será definitiva fins haver-se rebut la de tots els nomenats.

Del miting sospès

A la tarde fou col·locat a la Casa del Poble un cartell dient:

«Por orden gubernativa queda suspendida la reunión que debían celebrar en este local, a las 4 de la tarde, los obreros del Arte Fabril.»

Com que l'ordre del governador s'havia fet pública, foren pocs els vaguistes que desconeixent l'ordre acudiren a la Casa del Poble, retirant-se aixís que llegien el cartell.

En benefici dels obrers

Atenent a les circumstancies especials que atravessen els obrers de l'Art Fabril, amb motiu de llur vaga, el Consell Directiu del C. N. R. de Gracia, accordà per unanimitat celebrar avui, dissabte, a les 9 de la nit, una funció a benefici de dits obrers.

Queden convidades totes les entitats de U. F. N. R., i les que simpatitzin amb dit acte.

No hi hà complicació

«El Noticiero» d'anit diu:

«Persona que nos merece entero crédito nos ruega fijemos la atención en el siguiente interesante extremo:

En Barcelona existen varios consignatarios que surten de carbón a casi todas las fábricas. Estos consignatarios procuran estar al tanto de la fecha tal que a cada uno de sus clientes se les debe acabar el carbón y al observar después de comenzada la huelga de que no se les hacía indicación alguna respecto de la fecha en que deberían abastecer las fábricas, ya que esto se debe hacer con el tiempo oportuno para que no queden ni un instante sin mineral, consultaron con el presidente del gremio don Isidro Portell, quien convocó a una reunión a los agremiados. La reunión se celebró a últimos de la semana pasada y consultados los clientes se les contestó que el lunes de esta semana se les daría contestación definitiva, y llegado este día se les volvió a decir que habían de esperar al sábado.

Ante tal aplazamiento, varios consignatarios decidieron aprovechar los días de asueto que la huelga les proporcionaba para marchar al campo, como así lo hicieron. El problema queda, pues, planteado en la siguiente forma: No es posible que las fábricas puedan trabajar sin carbón y como hasta mañana no se les dirá a los consignatarios si tienen de proveerlas o no, hasta que se sepan las órdenes que a éstos se da, carecen de base cuantas conjeturas se hagan respecto de la completa terminación de la huelga.»

Nosaltres podem assegurar que per aquí no pot haver-hi cap mena de conflicte. La major part de les fàbriques de l'Art Fabril del Pla de Barcelona, van amb força elèctrica, i com que no necessiten el vapor per a força motriu ni per a cap més ús industrial, per conseqüent tampoc necessiten carbó.

Diligencies militars

El Jutjat militar que segueix amb gran activitat el sumari per la publicació d'una fulla titulada: «Proclama a los esclavos» continúa amb activitat el seu comés.

A conseqüencia de les diligencies practicades, s'ha disposat que quedi incomunicat el près Francisco Laparra Estela, que está empresonat en la Model.

Obrers i patrons de Mataró

Avui aniran al Govern civil una comissió d'obrers i patrons de Mataró, celebrant una altra entrevista, presidida pel senyor Francos, per a veure de trobar una manera justa d'implantar el Decret.

D'haver-hi accord, és probable que dilluns es reanussin els treballs.

Visites

El senyor Francos, ademés de les visites de que hem parlat, rebé també les dels comtes de Sert i de Llavern, i dels alcaldes de Manresa i Granollers, totes relacionades amb el present conflicte.

D'Igualada

S'han rebut notícies d'Igualada, segons les quals s'ha arribat a un accord entre patrons i obrers.

De resultes d'això, dilluns s'obriran novament les fábriques.

De Ripoll

Aquí tantost preocupen les noves de la vaga. Tot segueix tranquil.

De Mataró

A Mataró es sospengueren els treballs a la tintorería Llinás. La de Merchal, Falk i Companyía solament va treballar fins a les quatre de la tarde.

La comissió de vaguistes va visitar als patrons tintorers, proposant tornar al treball si se'ls regoneix la societat.

D'Olot

Tranquilitat completa. Han obert les portes quasi totes les fábriques, acudint-hi tots els obrers.

De Calella

Ha visitat al governador una comissió de patrons de fábriques de gènres de punt de Calella, per a tractar de l'interpretació que es deu donar al R. D.

Sembla que's presenten certes dificultats, la solució de les quals no será fácil.

De Badalona

Els fabricants de Badalona han accordat acceptar el Decret.

Dilluns es reinsurá'l treball. La nova ha causat, com és de suposar, general satisfacció.

De Política

Notes i comentaris

Un altre alcalde anticatalà

Referent a l'alcaldada comesa a La Bisbal pel batlle d'aquella población i denunciada per nosaltres, la Joventut Federal Nacionalista Republicana del C. N. R. de Gracia, ha enviat el següent ofici:

«El Consell Directiu de la Joventut del C. N. R. de Gracia, accordà per unanimitat protestar enèrgicament de la vostra conducta anticatalana en lo que fa referencia a nostra gloriosa bandera catalana, qual acte us sia premiat per la gent centralista de Madrid.

»Visqueu molts anys pel bé del centralisme. — El President, F. Ayné; el Secretari, Joan Comalat. — Senyor alcalde de La Bisbal.»

Miting

Regna gran entusiasme per al miting que'l día 10, a dos quarts de deu de la vetlla, celebrarà la Joventut «Germinal» en commemoració de la gloriosa jornada de l'onze de setembre de 1714.

En dit acte hi parlaràn els senyors Sans Vaqué, Beltràn i Vallet, Casas Briz, Roig i Pruna, Ribera i Rovira, Pere B. Tarragó i el president de la Junta Municipal de l'U. F. N. R., senyor Layret:

Aquest acte serà'l primer de la serie que's proposa celebrar dita Joventut en les barriades del districte VII, (Poble Sec i Sant Antoni).

En Cambó i en Portela

En Cambó marxarà'l dilluns vinent al Ferrol a fi de donar un miting de propaganda regionalista, acompanyat d'alguns altres diputats.

A això no més tenim que dir-hi que pendrà també part l'ex-governador de Barcelona senyor Portela.

El famós Col·legi de Metges

Malgrat la desautorització que lo bo i millor dels nostres metges feu als que dirigeixen el Col·legi d'aquell cos, llegim un Missatge que aquella entitat dirigeix al rei, última gesta, per ara, dels que fant furientment s'han emprès la tasca de combatre l'accord municipal referent al proveiment d'aigües.

An això no més tenim que dir-hi que no és constitucional anar al Poder moderador a parlar d'un assumpte administratiu com aquest, i que amb això's revela un deplorable sentit de la vida pública.

El camí dels impugnadors de l'accord municipalitzador no és aquest, certament. Agitin l'opinió, facin discursos, dictàmens, articles, tot lo que vulguin, menys anar a portar aquesta qüestió al rei, parlant-li de tots aquells arguments que ja s'han dit un centenar de vegades i l'opinió ja sab abastament. Facin arribar la llur veu als organismes administratius de l'Estat, però no's posin en ridícol amb aquests missatges, que revelen una suspecta tocuderia en contra d'una qüestió ja ben debatuda i glosada, i un desconeixement de les pràctiques constitucionals.

Conferencia

En l'Ateneu Democràtic Regionalista del carrer de Wad-Ras, núm. 208, Poble Nou, donarà una conferencia versant el tema: «Qüestions obreres. Individualisme i Socialisme», l'actual president del Casal Català de Buenos Aires, Dr. don Josep Riera i Puntí, el día 30, a dos quarts de deu de la nit.

Per les impressions rebudes promet ésser molt concorreguda.

Varies

Fer a que's vegi com anem en el nostre país, tot juts ara que estem colonitzant l'Africa, copiem la següent noticia:

«Bona part de les taronges que's mengen a Bilbao procedeixen de Londres, i el comerciant que les ven a Londres les ha rebut de Valencia. El preu de les taronges és més baix anant de Valencia a Londres i de Londres a Bilbao, que s fossiin directament transportades de Valencia a Bilbao.»

—La Joventut Catalanista «Els néts dels Almogàvers», ha enviat un comunicat a l'alcalde de La Bisbal protestant del seu procediment en la festa major del suseit poble.

Aquesta entitat té interès, en fer constar que assistí una representació d'ella a l'enterrament del patrici Suñol. Que consti.

PUBLICACIONS

FOLLET. — La Cambra de Comerç i Navigació d'aquesta ciutat ha publicat en un follet les conferencies que sobre «Bèlgica segons el VI Curs d'Expansió Comercial d'Amberes» donà en dita corporació don Mariàn Vendrell, delegat del «Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de l'Industria», en aquell curs, al qual assistí subvencionat per l'esmentada Cambra i l'Industrial.

A quarta plana: Espectacles i Secció Comercial.

Notes de Sport

Natació

Regna gran entusiasme entre les nadadores que volen pendre part en el Concurs Internacional reservat a l'element femení, organitzat pel «Femina Natació Club» i per el qual els propietaris dels banys de Sant Sebastià han ofert una copa que té que guanyar-se dos anys seguits o tres alterns per a que quedi de propietat de la guanyadora.

El concurs es celebrará demá a les onze i mitja del matí.

Heusaquí el programa amb que's regirá el programa:

Campionat de velocitat (100 metres).

Fins ahir hi havien inscrites les seguents «ondines»:

Erna Elisabet, Consol Morgan Leonhard, Clemencina Ribalta, Mercé Ribalta, María Teresa de Victoria de Lecea, Julia Francoli, Rosita Bach, Modesta de Lafuente, Clara Gué, Rosita Elías, Mercé Morgan, Telma Morgan.

Campionat de resistencia: 400 metres:

Rüggeberg, Falkenstein, Horback, Lotte Leonhards, Punsack, Mercé Ribalta, Clementina Ribalta, María Teresa de Victoria de Lecea, K Kleinm, Rosita Bach, Modesta de Lafuente, Hanna Thyssen, Hanna Muller.

100 metres amb flotadors:

Pilar Valls, Amelia Calcedo, Dolors García.

Per premis hi ha magnífics objectes de art i medalles expresses per a totes les que acabin el trajecte.

Si el mar es mostra favorable, no hi ha dupte que la festa de demá cridará poderosament l'atenció i servirá d'estímul a que s'augmenti el número d'aficionats a pendre'ls banys de mar en totes les époques de l'any, tant beneficiosos per la salut i particularment a la dona.

—El Club de Natació «Barcelona» fará disputar demá a les onze, les darreres proves de les Copes Seniors, Juniors i neófits, adjudicant-se definitivament als vencedors. A continuació es farà un partit de water polo d'entrenament preparatori per a lluitar amb l'equip de Mónac que ha de pendre part en el nostre Campionat Internacional de setembre.

Canard

Ha circulat el rumor — i sols a títol de rumor el recullim en aquestes columnes — de que una Companyía estrangera — belga, segons se'ns digué — intenta explotar el nostre Hipódrom, novament amb les curses de cavalls.

Desitjaríem que aquest rumor, es confirmés.

Teatres i Concerts

TIVOLI

Sobre lo ocorregut en aquest teatre la nit del dimarts darrer, día 26, i per a rectificar alguns conceptes contingats en la carta del senyor Joan Mestres, empresari del mateix, que publicávem díes endarrera, hem rebut una altra del tenor senyor Paolí de la qual n'extreiem el següent paragraf:

«Ante todo he de consignar que personalmente no he intervenido en nada respecto a los precios que debían regir en dicha función, habiéndose entendido el señor Mestres únicament con mi representante, por quien me he enterado y a cuyas manifestaciones presto absoluto crédito, que lo único estipulado con el señor Mestres y de perfecto acuerdo entre ambos, fué que el precio de las localidades para la Empresa sería de 5 pesetas, 10 céntimos sin timbre, no obstante lo cual, por personas fidedignas me he enterado posteriormente a la función, que en la taquilla se vendieron las localidades a 7 pesetas debiendo asegurarle que por parte de mi representante, y dígo lo se está que mucho menos por la mía, hubo exigencia ni imposición de ninguna clase para que se vendieran las localidades a dicho precio, y al expresarlo así el señor Mestres en su dicha carta o falta intencionadamente a la verdad, o ha perdido la memoria.»

Avui en el teatre Tívoli es cantará la ópera Otello per segona presentació del tant discutit tenor Antoni Paoli.

Es molta la curiositat despertada per tant famós tenor i augurem un plé ademés tenint en compte la rebaixa de preus.

COMIC

La companyía d'aquest teatre té en estudi i aviat estrenará una sarzuela en un acte i quatre quadros titulada «Las triunfadoras» original dels periodistes don Joan Josep Pou de Barros i don Vicens Pardo Bayo, música del mestre don Vicens Pastaló.

Del Govern civil

La gent tremenda

Un minyó es presentà al domicili de Joan Ferrer i Luna i amb l'escusa de pendre mides per a l'instal·lació de la electricitat, recullí el rellotge de l'amo del pis, que és d'or i porta una cadena de valor.

Se'n donà compte al jutjat.

El xic! xic!

El director general de policía ha manat recullir unes màquines, de les que n'hi ha més de 3,000, en les que tirant una peça de 5 céntims en dónen una, dues, tres o cap, generalment cap, que estaven distribuides en cafès i tavernes.

Cal advertir als nostres llegidors que aquesta notícia se refereix a Madrid i no a Barcelona.

En aquesta ciutat segueixen funcionant les màquines de jòc a pesar d'ésser prohibides per la llei i d'haver manat retirar-les en diverses ocasions el governador civil.

INFORMACIO DE BARCELONA

Aquesta nit, de nou a dotze, la banda del regiment de Vergara, executarà en el Paralel, cantonada al carrer de Sant Pau, el següent programa:

«La gracia de Dios», pas doble, Roig.
«Sur mis ins Glude», overtura, Suppé.
«La Africana», selecció, Meyerbeer.
«Día de Reyes», fantasía, Penella.
«La Belleza», matchicha, F. Xalabardé.
«Pruncailles», vals Bostonn, Worsley.
«Intervine y dése», pas doble, Larraz.

La Societat italiana de beneficencia i escoles de Barcelona domiciliada al Passatge de Méndez Vigo, núm. 8, celebrará demá diumenge, a les cinc de la tarde una interessant i instructiva festa amb motiu de la inauguració del curs de treball manual educatiu, instituit pel Comité directiu de les susdites escoles.

Al referit acte, al qual hi concorreràn el cònsol general d'Italia i les autoritats escolars de Barcelona, hi queden convidats tots els senyors professors inscrits al citat curs que s'inaugurará el dilluns i durará fins el 15 d'octubre.

Demá a les sis del matí es reunirá en l'estació del Nord, l'agrupació excursionista «Catalunya» per a fer l'excursió que segueix: Caldes de Montbui, Sant Feliu de Codines, Sant Miquel del Fai, Riells, Ametlla i La Garriga.

—Fumeu paper CLAC. Es car, peró bó.

L'Associació Escolar Artística celebrará, Junta general extraordinaria demá diumenge, día 31, a les deu del matí.

Demá diumenge, día 31 del corrent, a les 11 del matí, arribará per l'estació de M. S. A. la colonia escolar de la Lliga Barcelonina d'Higiene Escolar, procedent d'Arenys de Mar.

La «Colonia Escolar Mossen Cinto» que durant aquest mes ha estiuejat a Santa Coloma de Farnés, tornará de día ciutat demá diumenge, en el tren que arriba a les onze del matí.

Satisfets están, els deixebles i professors de l'Escola Catalana «Mossen Cinto» que han compost la Colonia del mateix nom, de enguany, de les moltes atencions i deferencies de que han sigut objecte a Santa Coloma de Farnés, de les que'n servaràn sempre el mes bon record.

En el local del «Círcol Liberal Democràtic del Districte V» i organitzat per la «Colla Fetip» grupu humorístic de les Societats «Esbart Artístic» i «Unió Familiar» tindrá lloc en la vetlla del 31 del corrent, un gran ball de gala en honor de les societats abans indicades.

Butlletí del Treball

LA VAGA DELS CONSTRUCTORS DE BASCULES

La Societat de constructors de báscules i arques, ens ha enviat una comunicació dirigida als associats, cridant-los-hi l'atenció sobre varis fets.

Primer: Que amb tot i el temps passat els patrons no contesten a les demandes obreres.

Segón: Que vista l'energía dels vaguistes els patrons, per a vencel's, volen provocar un conflicte omplint d'esquirols els tallers, demanant des de la premsa, mecànics.

Tercer: Que convè en gran manera que els obrers mecànics de Barcelona i de tot arreu no's deixin enganyar i no truicionin als vaguistes.

Firma, El Comitè.

ELS FUNDIDORS DE BRONZO

Els fundidors de bronzo també han publicat un manifest explicant l'estat del seu conflicte i convocant a un miting que's celebrarà'l día 31 del corrent, a les 10 del matí, en el local del carrer de Sant Pau, 83, entressol, al costat de la Gran Peña.

FEDERACIO D'OBRERS PINTORS DE BARCELONA

Aquesta Federació, celebrará reunió extraordinaria continuació de l'anterior, el diumenge, día 31, a les 10 del matí, al carrer d'Aribau, 21, interior.

VAGA DE RAJOLERS

S'han declarat en vaga'ls obrers rajolers de Rubí, per negar-se'ls patrons a concedir-los la jornada de set hores.

Metal·lúrgics

S'han de menester Montadors, Ajustadors, Forjadors Ajudants de forja, Torners i "peons" CASA PIBERNAT, CARRER AVIÑÓ, NUMERO 8.

Successos

Han sigut tancats a la presó dos guardes de Seguretat, acusats, segons és dit, d'admetre diners amb fins contraris als seus devers.

—L'aprenent pintor Salvador Ibáñez, de 14 anys, que ahir matí pintava la fatxada de la casa núm. 16 de la Rambla de Catalunya tingué la desgracia de caure de la bastida i fracturar-se l'avant-braç esquerre.

Conduit al dispensari del carrer d'En Sepúlveda, el metge calificà la lesió de greu.

Sessió de l'Ajuntament

El contracte de la llum

Els primers trets

A les 6'05 comença el senyor Collaso la sessió ordinaria de segona convocatoria, per a discutir els dictàmens, de majoría i minoría, respecte la contractació de l'enllumenat per al servei públic i dels de les dependencies municipals.

Presideix el senyor Collaso.

Totjust oberta la sessió el senyor Rosés demana que l'instancia dirigida per La Catalana a l'Ajuntament,—i que publicaren els diaris en forma de remitit—se junti a l'expedient.

El senyor Mir li contesta dient-li que amb tot i que no hi ha motiu que aboni la petició del senyor Rosés, no té cap inconvenient en que s'hi accedeixi sempre que també's juntin a l'expedient les solicituts que igualment dirigí La Catalana a l'Ajuntament abans d'obrir-se el concurs, puix resulta que ara tot es prometre i havent tingut tres anys per a rebaixar preus, no ha rebaixat ni un cèntim.

El senyor Rosés rectifica i diu que no és sols La Catalana, sinó també La Barcelonesa, la que ha abusat.

Amb això te raó—li contesta el senyor Mir, rectificant també—però s'ha de ser just, regoneixent que La Barcelonesa ha fet proposicions millorant el contracte, mentres La Catalana ha volgut continuar abusant de la situació de monopoli.

Entrant en un altre ordre d'idees, diu el senyor Mir que'ls governs de Madrid tenen dugues mides i dugues mesures, per a fallar, quan d'interessos municipals se tracta, segons siguin aquests els de Barcelona o els de Madrid, perque poques hores després d'haver-se dictat la famosa R. O. anulant lo actuat en tot lo referent amb lo de la llum, a Barcelona, el governador de Madrid, sempre lligat directament amb el ministre de la Governació, concedía al municipi de la Cort l'exempció de subasta per a poguer contractar directament.

Però ademés, no dieu vosaltres que la llei i els procediments són centralistes? Doncs perquè no acullir-nos a un precepte de la matéixa llei, que, de fet, restableix tota facultat autonòmica, concedint la facultat de contractar sense subasta?

Rectifica novament el senyor Rosés, anunciant que no presentaràn esmenes al dictamen.

Intervé el senyor Lladó per a provar a les dretes que no tenen cap raó de fer lo que fan, per quan en les darreres sessions celebrades per a discutir el contracte d'enllumenat, el senyor Ripoll, en representació del grupu de dretes, proposà treure a subasta l'instal·lació, però contractant directament el fluid exclusivament elèctric, amb La Barcelonesa. Aixís, doncs, diu, no teniu ara cap autoritat moral per a fer lo que feu, molt menys si es té enfcompte que «La Veu» publica uns articles advocant pel concurs immediat, o sigui lo contrari de lo que demanen els regidors regionalistes que advoquen per la subasta. Es a dir que vosaltres proposeu una solució que'l matéix orgue regionalista califica de detestable pels manejos immorals a que pot donar lloc.

En menys de tres mesos, heu proposat tres solucions diverses i encara no us heu pogut posar d'accord. Si no us hi poseu, vos repeteixo que careixeu d'autoritat.

Intervé el senyor Lluhí qui sustenta el criteri de que'l debat és irregular. Examinant la R. O. dictada pel ministre de la Governació, la creu en absolut desaccord amb els principis de la ciencia jurídica i econòmica per estar basada en un error material que no té rès que veure en el fons de la qüestió. D'aquí que tingui raó el senyor Mir, quan diu que amb la llei i la mà se poden dictar disposicions contradictories. Una llei i un ministre que no reconeguin l'existencia del monopoli més que quan existeix una sola empresa exercint-lo, no són llei i ministre del nostre temps.

A la subasta se li han de donar totes les garantíes de que hi concorreràn preus de competencia. Si a la subasta s'hi va amb preus de monopoli és contraproducent, perque de fet resulta inútil per al municipi i beneficiosa sols per a les empreses.

Acaba anunciant una proposició incidental respecte aquest punt.

Recifica el senyor Rosés.

També intervé el senyor Muntañola dient al senyor Lladó que si el contracte té vicis d'origen, no ha d'extranyar a ningú que'ls regionalistes s'apoin en ells per a combatre'l. Examina si existeix de fet el monopoli a Barcelona, mostrant-se disconforme amb la teoría sustentada pel senyor Lluhí.

Rectifiquen els senyors Lladó, Muntañola i Mir.

Proposició incidental de la minoria d'U. F. N. R.

Es dona compte de la següent proposició incidental:

«Los Concejales que suscriben tienen el honor de someter a V. E. la adopción por vía incidental, de los siguientes acuerdos:

1.º Que se efectúe una información pública al mero fin de determinar el coste de producción del alumbrado que está a cargo de este Ayuntamiento tanto por gas, como por electricidad, y el coste de la conservación del mismo alumbrado.

2.º Que la Inspección Industrial y la Jefatura de Hacienda del Ayuntamiento procedan no solamente a comprobar los resultados de la información establecida en el acuerdo anterior, sino igualmente a fijar técnica y económicamente el coste en esta ciudad de la producción de gas y de electricidad para el alumbrado público y de la conservación reclamada por el servicio.

3.º Que a los efectos pertinentes se celebre un concurso entre las compañías que suministren el gas y la electricidad al Ayuntamiento y a la Comunidad ciudadana a cuyas compañías se requiera para que declaren las condiciones técnicas y económicas a tenor de las cuales estarían dispuestas a encargarse del servicio público de alumbrado total y parcial y el de las dependencias municipales en la triple hipótesis de la prestación por tiempo de 10 y de 20 años, obligando en esta última de la reversión de todo el material en buen estado al Ayuntamiento y el derecho a favor de éste a fin 2 por 100 de los ingresos brutos anuales de la Empresa.

4.º Que la información y el concurso indicados se practiquen por término de 20 días a contar desde la publicación en forma de estos acuerdos, ciñendo el concurso, a los efectos del precedente acuerdo a las compañías anónimas que tienen el monopolio en esta ciudad del suministro privado y de los servicios públicos de alumbrado.

5.º Que en cuanto haya expirado el plazo de 20 días expresado y se hallen alegados los datos y elementos de juicio que se deriven de la ejecución de los precedentes acuerdos, se dé cuenta al Ayuntamiento de los resultados obtenidos, pero que si lo considera conveniente y con independencia de la información y del concurso, que no crearán obligaciones ni derechos, decrete la adjudicación de los servicios públicos de alumbrado a una o más empresas privadas, estableciendo las garantías y sanciones de la adjudicación, y disponga la solicitación de excepción de subasta ante la Superioridad, apoyando la demanda no sólo en las razones de urgencia, que son notorias, sino también en la realidad de monopolio que ejercen las empresas que suministran el gas y la electricidad al Ayuntamiento y al Cuerpo social, caso de excepción del régimen económico de subasta previsto en las disposiciones legales vigentes. — Lluhí, Ferrer, Matons, Martorell, Serra, Rius.»

Defensa la proposició'l senyor Lluhí. Fa historia de l'assumpte, explicant cóm nasqué'l projecte de contracte i cóm després

les comissions d'Hisenda i Aixample donaren cos a aquell projecte preliminar de 1911.

Contra aquest accord de 1911 es va entaular recurs per part d'una altra de les Empresses que excerceixen monopoli, recurs que va anar al ministeri de la Governació, jo no sé si prou legalment, fins que'l ministeri dictà una R. O. amparada en la lletra, no en l'esperit de la llei, que ha fet tabula rasa de tot lo actuat fins ara darrerament.

Després s'han dibuixat aquí — diu — tres criteris: el de l'adjudicació directa, el de les dretes, d'anar a la subasta i el nostre que sustenta la necessitat de buscar tots els antecedents necessaris per a anar a una bona adjudicació fugint de la subasta contraria als principis de la ciencia económica.

Els antecedents que s'han de recullir son el preu de cost del fluid i les condicions técniques i económiques amb que's faria el suministre d'aquell fluid, per 5, 10 i 20 anys, i en aquest cas darrer amb reversió de material i dret de cobrar l'Ajuntament un 2 per 100 de l'ingrés brut de l'Empresa.

Després, quan això es conegui, que's vagi a l'adjudicació demanant l'exempció de subasta no sols per la raó d'urgencia que sempre és patent, sinó per la raó de monopoli.

Me direu vosaltres que lo que ara ha fet La Barcelonesa és lo mateix que feia quan li otorgàvem la concessió, a lo qual us contestaré que avui hi han instancies que canvien l'estat del problema, si bé denoten l'existencia de preus de monopoli. Hem d'anar doncs a buscar la desaparició del preu de monopoli per a fer sorgir el preu de lliure concorrencia.

Tot lo que'ns digué el senyor Muntañola d'anar a buscar ventatges amb una subasta, és música celestial.

El senyor Muntañola: Aixís sobra la proposició de S. S.

El senyor Lluhí: No. Desgraciadament per a mí o per a S. S., S. S. no ha entès la meva proposició.

Avui és una realitat que'ns trobem presoners de preus de monopoli. Els que se han d'estudiar són els preus de cost, i establir entre aquests i aquells el preu al qual convingui contractar a l'Ajuntament.

I això s'ha de fer molt més quan se tracta de contractes particulars, especialíssims, fets a la sombra d'aquell simulacre de lluita que hi hagué l'any passat. Per què, doncs, no se n'ha d'aprofitar l'Ajuntament també, d'aquestes lluites?

Sense fugir de la llei, la qual no és tan imbécil com podría despendre's de la lectura material d'una R. O., podem moure'ns en el terreny de la realitat, existint els preus de producció i els veritables de monopoli. I això fer-ho amb l'esperança de que vingui un dia que's socialitzi la riquesa, perque és cómic, si no fos trágic, que en una ciutat com Barcelona, en la qual hi bullen tants ideals socialitzadors, es lingui la riquesa pública entregada a empreses particulars.

Jo desitjo que aquí passi lo que passa en moltes ciutats del món, o sigui que'l servei de la llum produeixi forts ingressos i que cessi aquest opprobi d'ara que la llum en costa més de 2.700,000 pesetes anyals.

Quan això passa, és induptable la producció de dos fets:

Primer. Que l'ánima social barcelonina está malalta.

Segón. Que pesa damunt d'ella el pes abrumador del monopoli.

Rectifica'l senyor Muntañola, dient que lo que vol el senyor Lluhí pot obtenir-se mitjançant subasta, si bé no's fa fort en patrocinar un medi determinat.

El senyor Lluhí: — No. Está equivocat el senyor Muntañola. La subasta té la desventatja de que al millor postor encara que ofereixi preus de monopoli se li ha d'adjudicar la subasta, mentres que'l concurs té la ventatja inapreciable de que si les proposicions duen preus de monopoli, pot declarar-se desert el concurs.

Si la nostra fortalesa económica fos prou grossa per a fer-ho, jo aconsellaría rescatar la riquesa pública que avui se troba en mans de les empreses particulars. Peró nostra finança está malalta i aixís jo no puc proposar la municipalització immediata.

Rectifiquen novament els senyors Muntañola i Lluhí.

Intervé'l senyor Lladó, dient que creu que no's pot abandonar el benefici que representa per l'erari municipal la contractació directa i immediata amb La Barcelonesa del servei de l'enllumenat. Per això opina que'l senyor Lluhí está equivocat al defensar la proposició que ha presentat al Consistori.

Això que proposa'l senyor Lluhí — diu — estaría molt bé, si nosaltres tinguessim poder legislatiu, peró ara, no'n farem rés del coneixement del preu intrínsec del fluid. Ens quedarem amb el tal coneixement: les companyies aniran fent la seva. I encara aquell coneixement l'adquirirém d'una manera deficient perque'l Municipi no té les facultats d'un Estat per a escoltir el funcionament intern de les grans companyies. D'aquí que cregui que l'arribar a conéixer i encara deficientment, el preu de cost del fluid, no és prou per a deixar de gaudir de la rebaixa que significa per a l'Ajuntament la contracta directa i immediata que nosaltres proposem.

Contesta'l senyor Lluhí. Cregui S. S. — diu a en el senyor Lladó — que del coneixement del preu de cost, podría obtenir-ne l'Ajuntament grosses ventatges, perque, una de dugues, o alentorn d'aquest preu de cost les companyies fixarán un preu amb el qual se podrá contractar o bé l'Ajuntament tindrá prou valentía per a emprendre pel seu compte la construcció d'una fábrica de electricitat, o de gas, o bé d'una de cada cosa, capitalitzant la diferencia entre'l preu de cost i el preu de monopoli, a que avui paguem el fluid.

El senyor Abadal, que intervé se mostra conforme amb la proposició de l'Esquerra, sempre que'ls firmants admetin algunes esmenes.

El senyor Mir senyala algunes de les contradiccions en que ha caigut el senyor Abadal, quan abandonant el seu propi criteri, i accepta la proposició defensada pel senyor Lluhí.

Ocupa la presidencia'l senyor Esteva Marola.

Rectifica'l senyor Abadal dient que amb ses paraules no aconseguirà'l senyor Mir fer-lo canviar d'actitut, perque la proposició de l'Esquerra, encara que no respongui a son pur criteri, dóna la solució que més s'hi acosta, lo qual fa que tingui d'acceptar-la perque al fi i al cap en el Consistori és convenient arribar a solucions d'armonía.

Les adicions que proposa'l senyor Abadal, son: Primera, que'l terme de l'informació s'amplii fins a 40 dies. Segona, que en el concurs que s'obri no sols hi puguin concórrer les empreses de Barcelona, sinó totes aquelles que prestant servei en ciutats majors de 200 mil habitants, portin al menys 5 anys de constitució. I tercera, que'l dictàmen referent a l'averiguació del preu de cost de l'electricitat o gas i a la fixació d'aquest preu, a més dels técnics de la casa, l'emetin un enginyer industrial nomenat per l'Escola d'Enginyers i un altre enginyer industrial elegit per l'Associació d'Enginyers.

El senyor Lluhí les accepta i es vota la proposició, quedant rebutjada nominalment per 20 vots contra 14.

El dictámen de minoría

Se dóna compte seguidament del vot de minoría, firmat per les dretes i que proposa que am els elements aportats a l'informació pública oberta en 1911, i tots els demés necessaris, se procedeixi amb tota urgencia per les oficines facultatives a redactar unes bases de subasta per a l'adjudicació del servei de l'enllumenat públic i de les dependencies municipals.

El senyor Ferrer, en nom dels séus companys d'Esquerra presenta la següent adició:

«...partiendo de la base de que el tipo de precio sea el de coste del fluido y conservación, de que el plazo del contrato no exceda de 10 años, siempre que las Compañías de alumbrado que actualmente existen en Barcelona, previamente requeridos, manifiestan que están dispuestas a acudir a la subasta en las expresadas condiciones, garantizando este compromiso con un depósito cuya cuantía se determinará por el Ayuntamiento, que quedará a beneficio de la ciudad de no acudir a la subasta de que se trata. — Oriol Martorell, David Ferrer, Manuel Rius.»

Els firmants del vot de minoría l'accepten, quedant en conseqüencia incorporada al dictamen.

Aquest se vota nominalment quedant refusat per 19 vots contra 11.

El dictámen de majoría

Se llegeix aqueix dictamen que proposa:

Primer. Que s'accepti la proposició formulada per la Companyía Barcelonesa de Electricitat, per la qual s'ofereix realitzar el servei d'enllumenat públic dins de les ocndicions fixades en la mateixa proposició, quedant l'efectivitat de tal acceptació subordinada a lo previngut en els extrems següents:

Según. Que's sol·liciti l'exempció de subasta per a l'otorgació del contracte ofert per La Barcelonesa, fonamentant-se en la instrucció vigent per a la contractació de serveis provincials i municipals, en vista dels diferents motius exposats en el cos del dictamen, entre'ls que's compta el de que la situació del pressupost municipal exigeix que l'Ajuntament entri a disfrutar amb tota urgencia del benefici quantiós que per a ell representa la susdita oferta amb relació al cost actual del servei.

Tercer. Que obtinguda l'exempció de subasta, se sotsmeti a l'aprovació dels Vocals Associats l'assumpte, en lo que sigui competencia de la mateixa.

Quart. Que complerts els requisits a que's refereixen els anteriors extrems se remetin els antecedents al notari a que correspongui per torn, per a que procedeixi a la redacció de l'oportuna minuta d'escriptura.

Després d'algunes manifestacions, fetes extemporàniament pels Srs. Rosés, Abadal i Nualart i que són contestades pel senyor Lladó, s'aprova nominalment el dictamen per 20 vots contra 11.

Seguidament s'aixeca la sessió.

Són les 10.

Informació telegràfica

Madrid 29, de 12 matí a 9 nit

La vaga

El ministre de la Governació, al rebre al migdia als periodistes, ha notificat que entre les fábriques obertes avui a Barcelona figurava la del senyor Godó, una de les més importants de l'industria texta.

Ha afegit que per no conéixer íntegrament el manifest dels fabricants dirigit a l'opinió, contra les bases del Reial Decret, s'abstenia d'emetre cap judici sobre aquest particular, fins a posseir el manifest íntegre.

Ha acabat dient que'l governador continúa intervenint en la solució de les dificultats que surten en l'acoplament del nou horari del treball.

De Sanitat

El ministre de la Governació, referint-se al cas de colerina que un periódic diu que ha ocorregut a Balaguer, ha negat que sia cert.

Se tracta d'un cólic.

Això no obstant, s'han donat avui ordres per a que's procedeixi amb tot rigor a la desinfecció i si fos precís a l'illament.

Ha confirmat el ministre l'existencia en la Presó Model d'un cas de tifus, essent immediatament aillat el malalt i conduít més tard a l'hospital de Sant Joan de Déu.

Nota elèctrica

Presidida pel director de Comerç s'ha reunit avui la comissió especial d'electricitat, prenent varis accords.

S'ha aprovat les ponencies sobre nomenclatura i símbols i s'ha estudiat la formació d'una completa estadística de electricitat a Espanya.

A primers de setembre celebrará una nova reunió general la secció electre-técnica internacional, reunió que's verificará a Berlín.

Lo que diu la premsa

«El Imparcial», en l'article de fons advoca perque's millori el paviment dels carrers de Madrid, considerant que és un assumpte urgent per a la capital d'Espanya.

«El Liberal», en son editorial, titulat «La situación política», diu:

Aclarit l'horitzon per la resolució de la vaga d'obrers de l'art fabril, subsisteix com motiu de fonda preocupació per al Govern la qüestió del Marroc, i com tema polític les discordies internes del partit liberal i les conseqüencies probables d'això.

També és comenta diversament el tema de l'obertura de les Corts. La majoría dels polítics opinen que'l Parlament actual ha acabat son comés. Altres suposen que si arribessin a reunir-se les Corts, el comte de Romanones retrassaría l'obertura fins ben entrat desembre.

També hi ha qui sosté amb fermesa que el Govern actual se presentará davant el Parlament en el mes d'octubre. Ens sembla que aquests darrers son els que están més prop de la veritat.

Aquest accord, que's propósit ferm del comte de Romanones, se pendrá molt aviat en Consell de ministres.

El comte de Romanones vol obrir el Parlament immediatament després de la tornada de M. Poincaré a París. Aquest propósit podria modificar-se, aplaçant l'obertura de les Cambres fins després de les eleccions municipals.

En aquest cas el decret de convocatoria de les Corts se publicaría als pocs dies de tornar el comte de Romanones de Cartagena, on anirá amb M. Poincaré i el rei, convocant-les per al 10 o 12 de novembre.

Lo únic positiu és que en breu es convertirá en accord del Consell de ministres el propósit del comte de Romanones d'anar a les Corts després de la tornada a París d'En Poincaré.

També és parla d'una altra solució: la d'una crisi parcial abans d'octubre.

Si les corrents d'intel·ligencia entre les dues branques del partit liberal no donguessin resultat satisfactori, el plet pendent des del mes de juny darrer se suscitaría ràpidament al Parlament mitjançant una votació que provocarien els lliberals dessidents o els ministerials, i s'afirma que en aquest cas el senyor Maura explicaría els motius en que's fundava per a abstenir-se la minoría conservadora d'intervenir en les lluites de carácter intern que entre sí mantenen els lliberals.

La política entrará aviat en un período de activitat. Els pretistes iniciarán una propaganda ardorosa amb mitings nombrosos i publicació probable d'un nou manifest. Alguns conservadors se revoltarán també.

El mes de setembre tindrá veritable importancia política i quan s'obrin les Corts succeirán aconteixements polítics d'importancia extraordinaria.

«El Universo», diu en l'article de fons que es intolerable que la premsa no respecti la vida privada dels ciutadans ni la voluntat d'aquests, exhibint al públic les interioritats de les persones i fins son retrat.

«El Socialista», censura que s'envíin ara 10,000 homes més al Marroc. Creu que aquests soldats van a cobrir les baixes sofertes en l'exércit d'operacions.

Defensa de la classe mitja

S'ha reunit el Comité Executiu de la Lliga de Defensa de la classe mitja, canviant impressions sobre les qüestions dels tramvíes, enllumenació, subsistencies, etc.

L'Aguirre

Toledo. — El cardenal Aguirre ha sofert una lleugera agravació.

El part facultatiu d'aquesta tarde, diu: «El cardenal ha passat la nit amb febra, continuant l'insuficiencia renal».

Un altre malalt

San Sebastián. — El bisbe d'Almería és a Azpeitia greument malalt.

Aná a visitar al cardenal Almaraz i es posá tan malalt que fou precís administrar-li els Sants Sacraments.

De Bilbao

Bilbao. — Aquest matí ha rebut la reina a la Junta de Senyores del «Ropero Reina Victoria», elogiant la sobirana els treballs de les dames que integren els Robers de tota Espanya.

S'ha celebrat la regata match entre'l rei i l'infant Carles, que patronaven, respectivament, el «Barandil» i l'«Axbel», en un recorregut de 12 kilómetres, triomfant l'infant Carles, que ja havía resultat vencedor en la mateixa prova a Santander.

Els reis han visitat el Sporting Club, on s'ha celebrat el banquet, que ha sigut amenitzat per una banda.

L'esmentat acte ha sigut presidit pels sobirans.

A l'hora del xampany, el president del Sporting Club, don Lluis Arana, ha pronunciat breus frases, a les que ha contestat el rei amb un breu elogüeint discurs.

El brindis del sobirá ha sigut acollit amb visques a la familia reial, tocant la banda la marxa reial.

Després s'ha verificat al Sporting la distribució dels premis de les regates, els quals eren entregats als balandristes per la reina. A l'ésser entregats els premis guanyats pel rei i pels infants, foren sorollosament aplaudits.

S'ha procedit al sorteig del balandre «Fachin», comprat per sotscripció entre'ls socis del Sporting.

El iat reial ha salpat a les 3'35, seguit del creuer alemany «Hansa», que l'escortará part del viatge, seguint després amb rumbo a Mallorca.

De San Sebastián

San Sebastián. — El senyor López Muñoz ha estat a migdia a Miramar, a complimentar a la reina mare.

Al rebre després als periodistes, ha manifestat que'ls telegrames del Marroc acusen tranquilitat.

Ignorava el ministre l'hora exacta de la arribada del «Giralda», que condueix als reis, peró suposa que arribarán de set a vuit de la nit.

Ha dit que l'havía visitat una comissió de catedrátics per a procurar buscar una fórmula que conciliï els desitjos de la Societat Económica Bascongada.

Desmentint

Diuen alguns diaris que la setmana entrant vindrá a Madrid el rei a presidir un Consell de ministres.

En els centres oficials han negat exactitut a la noticia.

Accident

En el ministeri de Marina s'ha rebut un telegrama dient que ahir arribá a Cádiç el canoner «Ponce de León».

Moments després de fondejar se va presentar al comandant d'aquell apostader el según quefe del barco, manifestant que al passar el canoner prop de l'observatori se va produir a la caldera una escapada de vapor que'l va obligar a arribar, no podent-se apreciar en el primer moment l'avería, per estar inondada d'aigua la cambra de les calderes.

Les autoritats varen disposar a l'acte la reparació dels desperfectes.

Com que aquests solament s'havíen produit a la tapa de la caldera, fou relativament fácil l'arranjament.

Un cop reparades les averíes ha salpat el «Ponce de León» cap a Algeciras.

D'instrucció pública

Se concedeix un mes de llicencia sense sou a la mestra de La Bisbal (Girona), donya Montserrat Bertrán.

Se converteixen les dues escoles de nois de Torregrosa (Lleida), en graduades, amb tres seccions cada una.

Se converteixen en graduades amb tres seccions l'escola unitaria de nois de Les Franquezes del Vallés (Barcelona).

Se disposa que l'escola unitaria de nois de Banyoles (Girona), vagant en l'actualitat, s'agregui a la graduada que funciona amb dues seccions, composant una tercera.

Se converteix en graduada amb tres seccions cada una, les escoles de nois i noies, unitaries, de Caldes de Montbuy (Barcelona).

La filla d'En Prieto

Un cop instal·lada en son domicili, la senyoreta d'En García Prieto, els metges de la familia practicaren una minuciosa curta a la malalta.

La ferida que va sofrir al cap presenta bon aspecte i está quasi pellada.

Pel contrari, el magolament continúa causant-li alguns dolors, que és d'esperar desapareixerán aviat.

Recullida de máquines

El director general de policía ha manat recullir unes máquines, de les que n'hi ha més de 3,000 a Madrid, en les que tirant una peça de 5 céntims en donen una, dues, tres o rés, que estaven distribuides en cafés i tabernes.

Disposicions lloables

L'alcalde de Madrid que ha aconseguit que'ls venedors de periódics porfin una xapa distintiva del seu ofici, se proposa també reglamentar el servei doméstic.

També está disposat a pendre severes mides contra'ls nyébis que no's rentin i adecentin per a tranzitar per Madrid.

D'un robament

La guarda civil ha detingut a Carabanchel a tres homes i una dóna, autors del robament comés fa set anys a la joieria de don Andreu Ortiz, de San Sebastián.

R. O.

El «Diario Oficial» publica una R. O. circular establint regles per a l'unitat administrativa dels terços de la guarda civil.

Les Comandancies de Balears i Canarias seguiran en son actual funcionament administratiu.

Se suprimeixen els 54 capitans que desenpenyen el cárrec de caixer en les comandancies, i varies gratificacions.

S'augmenten 22 comandants que desempenyaran en cada terç el cárrec de major.

Se proposen algunes altres reformes de menys importancia de regisme interior dels terços.

Ja hi som

Amb motiu de les noticies que publicá la premsa donant compte de la voladura d'un dipósit de dinamita a Tremp, de propietat de la Companyía Canadienca, diu «La Correspondencia de España» que fa temps a Barcelona — Sarriá — hi hagué una serie de desgracies a conseqüencia d'unes obres de l'empresa del doctor Pearson.

No recordem — diu — que's fes rés per a averiguar si aquestes desgracies pogueren ser evitables.

Parla de la preponderació de la Canadienca, de la que diu que está per sobre del Govern central i de les autoritats locals.

Quina raó hi ha — afegeix — per a aquests sentiments, aquestes facilitats extraordinaries, aquesta sotsmissió i aquest pánic?

Potser el fet d'ésser una Companyía norda-mericana ha influit per a que'ls acceptem quasi com a salvadors económics.

Demana que'l Govern intervingui i eviti catástrofes com la de Tremp.

S'ha investigat per a saber realment en quines condicions estava instal·lat el dipósit de dinamita que volá el dissabte passat? Hi ha anat alguna autoritat al lloc del sinistre? Han prestat declaració els ferits i contusos? Han sigut adoptades les mides necessaries per a que no ocorrin noves voladures? S'ha amonestat a La Canadenca per a que eviti en lo seccessiu contingencies análogues?

Tenim dret a saber-ho. Es extraordinari que una part de Catalunya des de que La Canadenca s'ha instal·lat allí, sols sigui nominalment espanyola.

Acaba dient que s'ocuparà novament de aquest assumpte, cas de no ésser escoltades les seves protestes.

Escapada de bojos

Mérida. — Aquesta tarde han fugit tots els reclosos del Sanatori mental del Carmen, sense quedar-ne un a l'establiment.

Els dements, per a lograr el seu propósit, han espanyat una porta situada a la part posterior de l'edifici.

Avisades les autoritats, s'ha disposat que forces del manicomi i guarda civil, sortissin en persecució dels fugitius, logrant capturar-ne 42 dels 60 reclosos.

Interrogats alguns, han dit que s'havíen escapat per a lliurar-se de la family mal estat d'higiene del Sanatori.

La población está alarmada.

«La Gaceta»

Publica:

Projecte de tarifes per a 1914 presentades per la Companyía Isleny a Marítima concessionaria del servei de comunicacions marítimes de les Balears.

La causa del regicidi

En Sancho Alegre és condemnat a mort

El Tribunal Suprem ha confirmat el fallament de l'Audiencia de Madrid condemnant a la pena de mort, pel delicte de regicidi frustrat, a Sancho Alegre.

La Sentencia del Tribunal Suprem consta de sis considerants:

En ella no admeteix l'influencia de la epilepsia en el processat perque és requisit indispensable que's presenti en el moment mateix de l'acció per a determinar l'involuntarietat completa o incompleta del fet i estima que'l regicida, a l'atentar contra'l rei, no ho va fer baix l'influencia d'un atac ni amb sus facultats pertorbades.

Estudia l'alevosía per les circumstancies en que va cometre'l fet, entenent que éra indiferent: que'l rei portés o no en aquell moment armes, i confirma l'existencia de la premeditació.

Per tot això, el Tribunal no troba motiu per a la casació de la sentencia.

Lo de l'ex-capità-fera

El jutjat militar que enten en la causa instruida amb motiu de l'assassinat del senyor García Jalón, ha comunicat a María Luisa Sánchez la denegació de la petició que havía fet per a que se la posés en libertat provisional.

Després el jutge exhibí a l'excapitá Sánchez les proves de les falsetats que va cometre en el Registre civil amb l'inscripció de sos fills.

Sánchez ho va escoltar amb la major tranquilitat i va insistir en que no tenía noticia de rés d'això.

El pres tractá de sapiguer si havía sigut posada en llibertat sa filla, i començá en improperis contra ella.

El Marroc sagnant

Operació quirúrgica

El coronell Moreira, greument ferit en una cama durant el combat que a Dar-Ben-Karrich va sostenir la columna Primo de Rivera amb la harka de Betzu el matí de Sant Joan, ha sigut operat fa pocs dies.

La bala va fer considerables destroces a la tibia i peroné drets i el no haver sigut ben curat ha exigit una operació molt dolorosa, després de la qual el pacient está molt millorat.

De Tetuán

Tetuán. — L'ordre general de l'exércit de operacions diu aixís:

«L'excelentissim senyor general Alt Comissari de la zona d'influencia espanyola al Marroc, comandant quefe de l'exércit de operacions, s'ha servit disposar lo següent:

Primer. Incorporar a aquesta plaça al general de divisió senyor Aguilera, destinat a les meves ordres, qui des d'avui se farà cárrec de la zona compresa entre Rincon i Llaucien.

Según. El general don Pere Bazán será regonegut com quefe de l'Estat Major, el qual el constituirán els capitans don Carles Castro Girona, don Pasqual Arbós Serra i don Manuel Mozo Arcanda.

Serán regoneguts com personal del Gabinet militar d'aquesta comissaría el coronell Bazán, el capitá Castro, el capitá de enginyers don Rafel Fernández López, el d'artillería don Joan Alvarez Guerra i el de cavalleria don Valeriá Weyler.

El Gran Vizir

Tetuán. — El Gran Vizir, al saludar al general Marina, va pronunciar les següents paraules:

«En nom del Jalifa, dono a V. E. la benvingueda, esperant de Déu una feliç convivencia entre nosaltres, que portará aparellada la solució de totes les qüestions la terminació de la guerra i el benester general per a moros i cristians.»

L'Alt Comissari va contestar que aquest era el desig d'Espanya, del rei i del Govern, afegint que la nació espanyola desitja la felicitat del poble mahometá.

Tots els habitants de la ciutat esperaven al general Marina a la Porta de la Reina.

Al sentir-se les primeres salves d'artillería, el Gran Vizir va dir:

«—Això no són canonades de guerra, sinó manifestacions de joia i de benvingudes.»

El Bajá de Tetuán va saludar al general Marina amb les següents paraules:

«—Dia feliç és aquest per a la nostra ciutat. Jo saludo al general Marina, en nom propi i del meu poble, representat pels notables. Tots considerem com una ditxa la vostra arribada.»

El general Marina li va contestar que'l coneixía de nom i no ignorava la seva fama d'home just i amic d'Espanya.

El contrabàn de guerra

Cádiç. — Sembla agravar-se l'assumpte del contrabán de guerra.

Se diu que'l registre efectuat en l'adroguería d'En Casal ha donat per resultat el descobriment de que també s'enviaven grans quantitats de nitrat i de sofre a altres farmacies de Tánger.

El processat Casal se mostra molt abatut i no para de plorar i de fer protestes d'ignocencia.

La mort del moro «Valiente»

Rincón de Medik. — Totes les noticies de Tetuán coincideixen en que durant el canoneig del 27 a Benicarrite va morir el moro «Valiente».

Segons els informes que semblen més verídics, se trobava agafat darrera d'una pedra enorme i disparava contra les tropes que estaven en el plá.

Una bala de canó va fer saltar a troços una de les pedres i un dels troços va arrencar el cap del moro.

De Catalunya

Una instancia

Tortosa. — La Cambra de Comerç ha dirigit al ministre d'Hisenda una instancia per a que's desestimi la petició dels fabricants de midó de Badalona per a que els hi siguin concedides les ventatges de la llei sobre admissions temporals en lo que es refereix a l'importació de l'arróç.

La concessió lesionaría greument els interessos de la comarca de l'Ebre, productora d'aquesta gramínea en gran escala.

L'assumpte interessa a la regió.

Informació de l'estranger

Anglaterra

Londres. — Mister Asquith estava jugant aquesta tarde una partida de golf i de sobte dues sufragetes s'han precipitat sobre d'ell, agafant-lo per la roba i sacsejant-lo furiosament.

Hi ha acudit oportunament una parella de policies que s'ha endut detingudes a les sufragetes.

El públic les volía linxar.

—El «New York Herald» ha rebut un despatx de Veracruz dient que l'enviat dels Estats Units, Mr. Lind, ha sigut cridat a México, amb la seguretat de que seràn acceptades les darreres proposicions de Mr. Wilson, que comprenen l'eliminació del general Huerta de la candidatura a la Presidencia i la oferta del Govern dels Estats Units d'afavorir un emprèstit immediat de México per a atendre a les necessitats transitories de l'actual administració mexicana.

Un despatx de Washington diu que a la Casa Blanca s'admet la possibilitat de que siguin certes les noticies particulars publicades pel «New York Herald», peró es defuig tractar de l'assumpte mentres no s'hagi rebut la notificació oficial.

Un altre despatx de Washington diu que's confirma la noticia d'haver sigut cridat a México l'enviat dels Estats Units Mr. Lind, quan se disposava a embarcar-se a Veracruz cap al seu país.

Alguns funcinaris de la Casa Blanca han expressat la seva creença de que'ls Estats Units insistiràn en la seva pretensió de que'l general Huerta sigui eliminat de la candidatura a la presidencia de la República mexicana.

Argentina

Buenos Aires. — El president de la República, senyor Saenz Peña i els ministres de Negocis estrangers, Agricultura i Marina, han marxat cap a Rosario, a bordo del creuer «Buenos Aires», al que dóna escolta una esquadreta, per a assistir a les grans festes organitzades en aquella ciutat.

Estats Units

Washington. — M. Bryan va telegrafiar anit a l'ambaixador i als cònsols nort-americans a México, encarregant-los que facilitin tota mena de socors als súbdits nord-americans que vulguin abandonar el territori mexicà.

Igualment els encarrega que socorrin, en cas de necessitat, als súbdits estrangers.

Nova York. — Comuniquen de Laredo (Texas), amb referencia a noticies postals rebudes allí, que'ls revolucionaris mexicans han perdut 3,000 homes en els combats desenrotllats als voltants de Torreon, del 17 al 28 d'aquest mes i s'han retirat cap a Durango.

Les baixes de les tropes federals se calculen en 500.

França

París. — La premsa dona compte de que a Versalles ha sigut detingut i empresonat un sub-oficial, el mecánic Guieu, de l'onzé regiment d'artillería, acusat d'espionatge en el mateix regiment.

Se busca a un amic seu, al qui se suposa complicat en l'entrega de documents i peces a l'estranger.

Als centres oficials se creu que'l sub-oficial Guieu i el servent de canó que ha desaparegut, no podent haver fet més que robar peces aislades, molt conegudes, perque en els regiments d'artillería no s'usen peces secretes i els assaigs de les noves solament se fan davant de comissions especials, a les que no tenen accés els acusats.

DARRERA HORA

Madrid, 30 de 1 a 3 matinada

Les Corts

S'assegura que les Corts s'obriràn a la segona quinzena d'octubre.

Aquesta tardança en la reobertura del Parlament, obeeix als plans que's porta En Romanones respecte les eleccions municipals.

Telegrames oficials

Durant la tarde s'han rebut a Governació dos sols telegrames oficials, un de Valencia dient que prop de Mogente han topat dos feixs, l'un de mercaderíes i l'altre de viatgers, resultant tres ferits i destroçant-se quatre vagons.

L'altre telegrama diu que a Dosnigües ha desaparegut l'epidemia tifoidea, havent resultat eficaciissima la vacunació.

Els «periodistes»

En la reunió de venedors de periódics se ha acordat acceptar l'uniformació mitjançant distintiu.

S'ha acollit amb una gran ovació la comunicació de l'alcalde que anuncia que'l costejará l'Ajuntament.

Cábales

San Sebastián. — Ha ha hagut gran moviment a Miramar.

El rei ha celebrat una extensa conferencia amb En Villanueva, el qual, a la sortida s'ha negat a facilitar detalls de l'entrevista.

També conferenciá extensament el rei amb el general Luque, despatxant últimament amb el ministre de jornada.

Totes les conferencies han estat molt comentades.

Foc en una granja

Burgos. — Se reben noves dels danys produits en la matinada del dimecres per una mànega de foc que incendiá la granja «Villamayor», morint cremada la filla de l'encarregat.

Del Marroc

Assessinat

Tànger. — Anit sigueren assassinats dos indígenes en les immediacions de la población.

L'un era propietari d'una botiga de comestibles.

Se suposa que'l mòbil del crim, fou el robament.

Exportació

El primer batalló del regiment del Rei se prepara per a marxar al Marroc.

Actualment se troba a San Sebastián.

En ell hi figuren l'infant Alfons i uns 100 soldats de quota, la majoría pertanyents a famílies aristocràtiques de Madrid.

Pel tancament a les 8 del vespre

Miting al C. A. de D. del C. i de l'I.

Ja molt abans de l'hora anunciada una gran gentada invadeix per complet el local del C. A. de D. del C. i de l'I. Sala d'actes, pati, corredors, passadiços... en lloc se pot donar un pas; tant és aixís, que fins l'estrada i la taula de la premsa no's lliuren de l'invasió. L'acte, doncs, constitueix un éxit immens per al nostre Centre de Dependents, puix a la seva crida hi han acudit amb el major entusiasme els nostres dependents de comerç.

Entre la concorrencia hi veiem a moltes cares desconegudes i això ens plau molt consignar-ho, puix demostra que'ls socis de la benemérita i popular entitat se veuen apoiats en la seva noble i simpática campanya per tots els demés companys de comerç.

I aquest acte d'expontani i hermós companyerisme haurà de servir d'exemple a organitzant-se degudament podrán dur a terme millorament de les seves condicions, puix sols tots els dependents en general per al mínim i amb éxits totes aquelles campanyes que, com aquesta, tinguin per finalitat l'obtenir per a la seva classe, aquelles millores i ventatges a que té perfecte dret.

Fet el silenci, l'infatigable President del Centre Autonomista de Dependents del Comerç senyor Puig i Esteva, després d'un curt parlament sobre la finalitat de l'acte, cedeix la paraula als senyors Palá i Puig, president de la Secció de Relació i Treball del Centre, Emili Roig, dependent de comerç, i Joan Bas, vice-president del Centre, Feliu que llegeix unes quartilles que ha enviat el senyor Francesc Casademont, Adrián Presas, vocal de la J. D. de la secció de Relació i Treball, Antoni Roca, Feliu i Codina, resumint el senyor Puig i Esteva.

Tots ells, en mig d'entusiastes aplaudiments, explicaren la finalitat de la campanya empresa, exposant amb sòlids arguments la necessitat d'aconseguir el tancament de les botigues a les vuit del vespre, com ocorreix en les principals capitals, no precisament per a obtenir una hora menys de treball, sinó per a que'ls dependents puguin atendre a la seva cultura i als deures familiars als quals també tenen perfecte dret.

El senyor Bas ho digué molt bé: Quan us preguntin si el vostre fi és sols el de aconseguir una hora menys, contesteu-los-hi que a les escoles que sosté el C. A. de D. del C. cada curs s'hi inscriuen més de 2,000 alumnes.

En paragrafs enèrgics combateren l'esperit estantís d'alguns dels nostres botiguers, als quals calificaren de rutinaris i egoistes, proclamant la necessitat imperiosa de que'ls dependents s'organitzin per a fer-se respectar, dolent-se a l'ensems de que, al principi, els seus esforços no s'haguessin vist degudament secundats per molts dependents detallistes, i això és incomprensible, puix l'iniciativa del Centre és mereixedora de l'apoi de tots.

Sortosament—afegiren—avui sembla que tothom està convençut de la bondat de la nostra obra i tots semblen disposats a secundar-nos, i, per lo tant, és d'esperar que'l dia primer de setembre serà un fet el tancament de les botigues a les vuit del vespre.

Diuen que l'immensa majoría dels amos rebéren molt atentament a la comissió del Centre que'ls proposà la millora i si alguns hi oposaren algunes objeccions, fou tan sols per raons de competencia de veïnat; peró el dia que tothom acordi el tancament a la mateixa hora, no hi hauría lloc a rezels ni temors de cap mena.

Se cità amb gran elogi l'hermosa conferencia que donà en el Centre el dimecres el nostre company de redacció En Noguer i Comet, el qual exposà brillantment la qüestió del tancament.

Amb frases de justificada vehemencia s'incità a l'ensems als reunits a que treballin per a obtenir guanys raonats, puix l'ximmensa majoría son migradament retribuits, lo que fa que difícilment puguin atendre a les primeres necessitats i menys en pensar en crear familia.

Acabaren alentunt als dependents per a prosseguir amb la seva obra amb el major entusiasme i sense defallir un sol moment, puix sols así s'anirà a la victoria.

I no cal dir que, durant el miting esclataren les més perllongades ovacions, i en mig d'indescriptible entusiasme se donà per acabat l'acte, amb nous aplaudiments i visques, convenint tothom que s'obtindrà un éxit memorable en l'historia de la dependencia catalana, per l'acert amb que s'ha organitzat la campanya.

Un jovenet intentá interrompre a un orador. La seva inoportunitat produí un efecte contrari al que's proposava, puix sols servi per a augmentar l'entusiasme dels concorrents.

L'aludit jovenet — que sentirá sens dupte que no li publiquem el nom i la fotografia per lo seva ridícola «casaca» — fou tret a empentes del local.

L'acte continuà sense que's registrés cap altre petit incident, acabant-se a les dotze en mig del major companyerisme i entusiasme.

ESPECTACLES

Teatre Tívoli Gran companyía d'ópera italiana. Avui dissabte a un quart de deu. Segona sortida del célebre tenor **Antoni Paoli**

Darrera de la grandiosa òpera OTELLO. Butaca amb entrada 4 pessetes. Entrada general 80 cèntims. Demà, tarde: GIOCONDA Nit: LOHENGRIN, darrera.

Teatre Cómic Avui dissabte a dos quarts de deu. Cartell sens competencia. Primer Exit immillorable «El bueno de Guzmán». Segon Exit grandiós «El pollo Teada», creació de Pep Bergés. Tercer Exit de la temporada «La última película», segueixen les ovacions a les pel·lícoles vivents «Los dos fenómenos» i «El orleón». Quart Exitaç imménsa «La alegria del amor», grandiosa revista amb nous i variats trucs. Visualitat sens igual. Demà diumenge grans funcions. A dos quarts de quatre, sis i dos quarts de deu. Dimarts benefici Pep Bergès, el mes popular dels primers actors.

Se despatxa en Comptaduría.

Círcol de Sans

Avui dissabte 30 agost 1913. Nit a un quart de deu. D'accord amb son empresari senyor Mestres donarà una representació de l'ópera en quatre actes

RIGOLETTO

l'eminent diva senyoreta

CASSANI

Cançó catalana «A la voreta del mar», per la senyoreta Cassani. Despatx de localitats en la taquilla del Circol de Sans, casa Aurigemma, carrer de Ferrán. El diumenge tarde i nit darrers balls de festa major, quedant convidades les Societats aliades.

FRONTO COMTAL

Gran partit extraordinari per a avui nit, a un quart d'onze.

Detalls per cartells. Nuls els «pases».

Saturn Parc

Elegantíssim i sempre concorregut centre d'importants atraccions.

Witching Waves. -- Els Urals

patentats per aquesta Empresa per a Espanya i infinitat d'altres, a qual mes sensacionals i atraients.

Banda d'Alcántara tarde i nit.

ENTRADA DE PASSEIG 10 CENTIMS

Nota important: El vinent dimarts de moda, magnífica vetllada amb festeig de major èxit de la temporada

"Coso blanco-celeste„

Se despatxen llotges per a dit dia a tres pessetes. El timbre a càrrec del públic.

Comissió Deportiva del cim del Tibidabo Avui dissabte 30 del'actual a les 10 de la nit se celebrará una soirée en el gran saló de festes teatre del casino, amb sessió cinematográfica i atraccions variades, prenent-hi part el notable dúo líric format per la «soprano» senyoreta NOGUERA i el tenor senyor BOSCH, acompanyats pel brillant quintet WAGNER.

L'entrada en el saló serà de franc pels viatgers i abonats del funicular.

Ademés se il·luminarà la plaça, funcionarà el projector eléctric i estaràn obertes les sales d'exposició i del tir Flobert.

Servei del funicular i tramvía de la Gran Avinguda fins les dues de la matinada.

TURO PARK

Avui dissabte a les 6 de la tarde i a les 11 de la nit nova aparició de l'unica atracció en el seu genre

"El Arca de Noé„

DIRIGIDA PER MR. CABAN

alternant els 22 cavalls, 17 micos, 14 goços, 2 cabres i un gall. Banda militar, 40 modernes atraccions, Café restaurant. Demá darrera aparició de «El Arca de Noé», Entrada de passeig 25 céntims.

Concerts

ROYAL CONCERT «MUSIC-HALL»

Marqués del Duero, 106, davant Teatre Comtal

Grans Concerts tots els díes tarde i nit, per una important «Companyía de Varietés».

Gran Edén Concert

Assalt, 12.

Music-Hall, Conçert. Restaurant Parisièn

ALCAZAR Gran Café Concert. Restaurant de primer ordre Sarsuelas alegres. Continuament Grans Debuts.

Cinematógrafs

Gran cine saló Doré

Avui dissabte hermós programa de pel·lícoles i

4 colossals atraccions, 4

«España y Sevillanito», balls espanyols a transformació amb decorat propi, «The Rukolius», acróbates gomosos saltadors.

Bella Neva

amb els seus quadres còmbinats solament amb draps.

La Centella

ovacionada i notable transformista, la qual posarà en escena l'apropósit còmic, escrit expresament per a ella, titulat

Esencia de Amor Niño

transformacions rapidíssimes, variació de vestuari i decorat. Divendres 5 Setembre benefici de les taquilleres d'aquest local amb programa monstre.

Butlletí comercial

29 d'Agost 1913

BORSA DE BARCELONA

Cotisació oficial

	Oper.	Diner	Paper
Londres, 90 dies vista	.....	26'67	.....
— — xec	.....	.....	27'17
París, xec	.....	.....	7'60
Madrid y plasses banca, a 8 d'v.	.....	.....	0'30

Efectes públics

	Oper.	Diner	Pape
Deute Int. em. 1908 serie A	82'75	.....	.....
— — — — B	82'70	.....	.....
— — — — C	81'65	.....	.....
— — — — D	81'00	.....	.....
— — — — E	.....	.....	.....
— — — — F	.....	.....	.....
— — — — G. H.	86'00	.....	.....
— — — dif. series.	.....	.....	.....
— Amortisable serie A	100'	.....	.....
— — — — B	100'95	.....	.....
— — — — C	99'95	.....	.....
— — — — D	99'70	.....	.....
— — — — E	.....	.....	.....
— — — — F	.....	.....	.....
— — — dif. series.	.....	.....	.....
— — — serie A	.....	.....	.....
— — — — B	91'10	.....	.....
— — — — C	.....	.....	.....
— — — — D	.....	.....	.....
— — — — E	.....	.....	.....
— — — dif. series	.....	.....	.....
Titols Deute Mpal. 1903-4-5	93'30	.....	.....
— — — 1906 A B C	94'25	94'00	94'25
— — — 1907	.....	.....	.....
— — — 1910	.....	93'25	94'75
— — — 1912	.....	91'50	91'00
— — Maig 1899. Emxs.	.....	91'50	92'00
— — Abril 1907, Emxs.	.....	.....	.....
— — Reforma 1908	91'50	91'50	91'75
— — Mun. de Sarria	.....	98'75	99'20
Empréstit Diputació Prov.	100'	100'	100'55
Port de Melilla y Xa arines	.....	106'50	107'50

Obligacions

	Oper	Diner	Papes
Nord d'Esp., prior Barcelona	82'75	.....	.....
— Lleida, Reus, Tar.	.....	.....	.....
— Villalba a Segovia	.....	92'75	93'25
— esp. Alm. Val. Tar	92'00	92'00	92'25
— Osca a Fr.ª, alt. Ha.	91'12	91'00	91'25
Mines Sant Joan Abadessa	78'75	78'25	78'75
Tarragona a Barc. y Fransa	.....	55'35	55'65
Madrid, Sarag. Alic. serie A.	.....	105'75	106'00
— — — B.	.....	100'75	101'00
— — — C.	.....	91'75	92'25
— — — D.	90'00	90'00	90'25
Madrida Barcelona, directes	.....	.....	.....
— — Reus a Roda	53'75	53'75	54'25
Alm. Val. y Tarrag., no adher.	.....	.....	.....
— — adherides	74'87	74'75	75'00
Med. Zam. Or. Vigo, em 1882.	.....	48'25	48'75
— — — 1883.	.....	48'25	48'75
— — serie G y H.	.....	74'25	74'75
Asturias, Gal. y León, 1.ª serie.	.....	.....	.....
— — 2.ª hipo.	.....	.....	.....
Valladolid a Med. de Rioseco.	.....	.....	.....
Madrid, Cáceres, Port. serie 1.ª	.....	101'00	101'50
— — — 2.ª	.....	89'75	90'25
— — — 3.ª	.....	.....	.....
— tots els cent. impars.	.....	90'75	91'00
Basc-Asturia, 1.ª hipoteca	.....	.....	.....
— 2.ª —	.....	.....	.....
Cariñena a Saragossa	.....	.....	.....
Olot a Girona	.....	.....	.....
Companyia General Tramvies.	.....	.....	.....
— An. Tr. Bar. Ens. G.	.....	90'75	91'00
— Tr. Bar. S. A. y ext.	.....	91'00	91'50
— Barc. Elec.	.....	98'00	98'50
Companyia Transatlántica	.....	90'50	91'00
Canal d'Urgell	.....	77'25	77'75
Soc. Gen. Aigües Barc.	77'25	.....	.....
— — —	.....	.....	.....
Comp. Gen. Tab. de Filipines.	.....	100'00	100'50
General Sucrera d'Espanya	.....	.....	.....
Comp. Asfalts Asland	.....	.....	.....
— — preferents	.....	93'50	94'
Port de Barcelona, em. 1905.	.....	.....	.....
— — — 1905.	.....	.....	.....
— — Circul. 1909.	103'00	.....	.....
— — — 1910.	.....	.....	.....
— — — 1911.	.....	.....	.....
— — — 1912.	.....	.....	.....
Port de Tarragona	.....	.....	.....
Bonos pref.—Comp. reg. Ebre.	.....	91'00	92'00
Societa Catalana Gas	.....	.....	.....
Foment Obres y Construc.	.....	95'50	96'
Comp. Cotxes y Automóbils	.....	.....	.....
Siemens Schuckert, Ind. Elec.	.....	98'00	98'50
Societat Valenciana Elec	.....	99'50	100'00
Navegació y Industria	.....	.....	.....
Societat Carbons de Berga	.....	94'00	4'500

Accions

	Oper	QUEDA Diner	Paper
Banc de Barcelona	.....	.....	.....
Banc Prestams y Descomptes	.....	.....	.....
Catalana General de Crédit	.....	.....	.....
Societat de Crédit Mercantil	.....	.....	.....
Comp. Reial Canalisació Ebre	.....	.....	.....
Ferrocarrils Andalusos	.....	.....	.....

BORSI Y CANVIS

Informació de la casa FILLS DE F. MAS SARDÁ *Rambla del Mitj, 22.*

Borsí del matí

	Obre	Tanca
Interior fi de mes	79'97	79'82
Alacants fidem	97'30	97'15
Nords, idem	100'65	103'95
Orenses idem	.....	.....
Colonials, idem	.....	.....
Andalusos, idem	.....	.....
Cotons	N'D.	.....
Catalanes	.....	.....

Borsí de la tarde

	Obre	Tanca
Interior, fi de mes pròxim	80'05	80'05
Alacants, fidem	97'80	97'75
Nords, fidem	101'35	101'35
Orenses, fidem	.....	.....
Colonials fidem	.....	.....
Andalusos, idem	.....	76'50
Banc Espanyol de l'Illa de Cuba	.....	.....
Cotons	N'D	.....
Catalanes	.....	.....

Canvis de moneda

Alfons	7'	p. 100
Isabels	10'	—
Unses	7'10	—
Or de quatre duros	6'80	—
Or de un y dos duros	6'	—
Dollars	10'	—
Lliures esterlines	26'00	ptes.
Francs	7'10	p. 100
Marcs	131'50	—

Borsa de Madrid

Interior comptat	80'
— fi de mes	80'05
— — pròxim	80'10
Amortisable 5 per 100	.....
— 4 per 100	.....
Bac d'Espanya (accions)	449'00
Accions Tabacalera	289'10
Riu de la Plata	434'00
Sucrera preferents	13'
— ordinarias	79'
— Obligacions	.....
Francs	107 50
Lliures	27 18

Plaça de Barcelona

Mercats

COTONS

Informació del CENTRO ALGODONERO DE BARCELONA LIVERPOOL 29 *d'Agost*

	Anterior Tanca	Obre	Avui 2.ª	3.ª	Tanca
Disponible	6'82	....	....	7'09	....
Juliol-Agost	6'71	....	....	....	6 73
Agost-Setembre	6'66	6'70	6'69	6'67	6'65
Setembre-Octubre	6'57	....	....	....	6'56
Octubre-Novembre	6'45	6'53	6'58	6'57	6'52
Novembre-Desembre	6'49	....	....	....	6'48
Desembre-Janer	6'49	....	....	....	6'48
Janer-Febrer	6'50	6'54	6'52	6'51	6'48
Febrer-Mars	6'51	....	....	....	6'50
Mars-Abril	6'53	6'57	6'55	6'54	6'51
Abril-Maig	6'43	6'52	....	....	6'52
Maig-Juny	6'54	....	....	....	6'52
Juny-Juliol	6'54	....	....	....	6 51

ALEXANDRIA, 29 *d'agost*

	Ant.-Obre	Avui-Obre	Tanca
Novembre	9'71	9'73	9'61
Janer	9'73	9'74	9'63

NOVA YORK, 29 *d'agost*

	Anterior Tanca	Obre	Avui 2.ª	Tanca
Disponible	12'70	.....	.....	12'50
Agost	12'33	12'29	N.	12'17
Setembre	12'30	.....	.....	12'18
Octubre	12'38	12'24	12'27	11'20
Novembre	12'30	.....	.....	11'09
Desembre	12'33	12'34	12'27	11'18
Janer	12'23	12'19	12'08	12'23
Març abac.	12'32	12'24	12'18	11'08
Maig	12'38	.....	.....	11'16

NOVA-ORLEAN 29 *d'agost*

	Anterior Tanca	Avui 2.ª	Tanca
Disponible	12'3/16	.....	12'3/16
Agost	13'75	N.	13'85
Setembre	12'44	.....	12'29
Octubre	12'38	12'22	11'24
Desembre	12'38	12'24	11'26
Genor	12'40	12'26	12'29
Març	12'51	12'37	12'39

Arribades ab ports dels Estats-Units 35,000 balas en 1 dies, contra 19,000 de l'any anterior.

Preus corrents de cotons en rama, donats per la junta Sindical del Colegi de Corredors Reials de Comerç de Barcelona, en pessetes els 100 kilograms.

Procedencia	Middling fair	Fully good midd.	Good Middling
N.-Orl.-Texas	198 a 200	191 a 193	188 a 189
Altres ports	... a ...	189 a 191	186 a 188
	Fully mid	Middling	Lowmid
N.-Orl.-Texas	185 a 187	183 a 183	000 a 000
Altres ports	183 a 185	180 a 182	000 a 000

OLIS D'OLIVA

Informació de la casa J. REGÀS. *Dia 29 d'agost*

Els 100 kilos, fora consumes

Andalús, nou	de 113'05 a 117'40	pessetes
Baix Aragó	de 156'50 a 162'60	—
Borges	de 143'50 a 165'25	—
Tortosa	de 139'25 a 153'90	—

Mercat en endencia a l'alsa

Estació del Bogatell: Existencia .... 5 vagons

— — Arribades .... 0 —

OLIS REFINATS

Encaixos de 5 bidons de 4 litres

Regàs, extraverge	8'50	pessetes cada
— Superfi	7'50	— —
La Trompeta	6'50	— —

CAFES Y SUCRES

Informació de la casa EMILI GAISSERT Y C.ª, *carrer Princesa, 51.*

HAVRE, 29 *d'agost*

(Café good Average)	Obre	Tanca
Setembre	59'75	59'25
Desembre	59'75	59'25
Mars	60'25	60'
Maig	60'50	60'
Juliol	60'75	61'25

Sostingut.

NOVA-YORK, 29 *d'agost*

Cafè (Tipo núm. 7)	Obre	Tanca
Setembre		8'86
Desembre		9'16
Mars		9'48
Maig		9'57

Sostingut

PARIS, 29 *d'agost*

Sucre (núm. 1)	Obre	Tanca
Agost	30'87	30.
4 Octubre	30'85	30'
4 Janer	31'37	31'
4 Mar	31'87	32'

Calma.

HAMBURG, 29 *d'agost*

Sucre (Base 88 per 100)	Obre	Tanca
Agost	9'65	9'65
Oct.-Des.	9'27	9'25
Janer-Mars	9'37	9'37
Maig	9'55	9'57
Juny	0'00	0'00

Sostingut.

LONDRES 29 *d'agost*

Sucre (Base 88 per 100)	Obre	Tanca
Octubre-Dbre	9 2 3 4	9 3
Gener	9 3 3/4	9 4
Maig	9/6 3/4	9/7
Juny		
Agost		

Calma

LLANA

HAVRE, 29 *d'agost*

Bueno Aires.	Obre	Tanca
Gener	190'	1'00

Sostingut

METALLS

HAMBURG 29 *d'agost*

COURE	Obre	Tanca
Setembre	141'250	.....
Desembre	.....	.....
Mars	143'	.....

Sostingut

PEBRE

HAVRE, 29 *d'agost*

Tellicherry	Obre	Tanca
Septembre	58'25	
Desembre	59 50	
Mars	60'50	
Maig	61'00	

Sostingut.

ALCOHOL

París		Tanca
uliol-Agost	43'	43 25
Octubre	44'	44'25

Sostingut.

Productes enològics (marca Enol)

Informació de la casa KEGELS I VILA, *Rambla de Catalunya, 32.—Barcelona*

29 *d'agost*

	Per 100 ks. bultu d'origen	Detall — el kilo
Acid cítric (caixes de 50 k.)	6'0	6'50
Acid sulfurós anhidre	....	....
Cilindre de 10 k	....	2'50
— de 25 k	....	2'20
— de 50 k	....	2'10
— de 100 k	....	2'
Acid tartàric (caix 100 k.)	395	4'
Amiant pols per afiltre	400	5'
Carbó decolorant paasta	100	1'50
Carbonat de potassa químicament pur	200	2'50
Celulosa per a filtre	275	3'
Clarificant per a vi negre fi	175	2'50
— — blanc	200	2'50
Cola de Russia Salianski	...	40'
— de Xina fideus	...	12'
Filtrolina	150	2'
Fosfat amònic	170	2'50
— bicálcic	70	0'80
Gelatina fina «plata»	450	5'
— plaques «medalla d'or»	145	1'60
Metabisulfit de potassa pur	120	1'75
Onesocola Coignet	200	2'25
Tiatne extra a l'éter	750	8'
— — alcohol	650	7'
— — en aguilles	575	7'5

DROGUES

Informació de la casa VIUDA Y FILLS DE G. BOADA Y TRAVESSA, *lasta Antic Born, 1 i 3.*

Dia 29 d'agost

Preus per 100 kilograms franc envàs y estació d'arri de Barcelona, salvo variació

	Pessetes
Nitrat de sosa 95 per 100 riqueza y 13/16 per 100 àzoe	35'00
Sulfat ferro cristallisat	6'50
— — pols	7'00
— — cristallisat per 10 tonelades	...
— — pols — 10 —	...
— amònic 20/21 àzoe	42'50
Clorur potassa 50/51 equivalent a 60/61 per 100 potassa pura	25'50
Sulfat potassa 90/91 equivalent 48/49 per 100 potassa pura	29'50
Superfosfat cals mineral 18/19 per 100 acid fosfòric soluble	6'35
Superfosfat cals mineral 18/19 per 100 acid fosfòric soluble	7'40
Super osfat cals mineral 15/16 per 100 acid fosfòric soluble	8'25
Superfosfat cal ossos 16/17 per 100	11'00
Escories Thomas 18/19 per 100 acid fosfòric soluble	8'50
Kainita 12/13 per 100 potassa pura	8'50
Sulfat coure 99/100 puresa	68'50
Sosa en sacs de 40 kilos el sac	7'50
— — 20 — —	2'15
Clor en sacs de 50 kilos el sac	17'00

Imprempta y estereotipia, Fortuny, 2 ter.

ENOFOSFORINA SERRA

Tónic - Reconstituient - Remineralitzant

Torna la robustesa, l'alegría, la vitalitat i totes les forces perdudes, ja sigui per un excesiu treball mental o bé per altres causes

A. Serrà, Pelai, 9

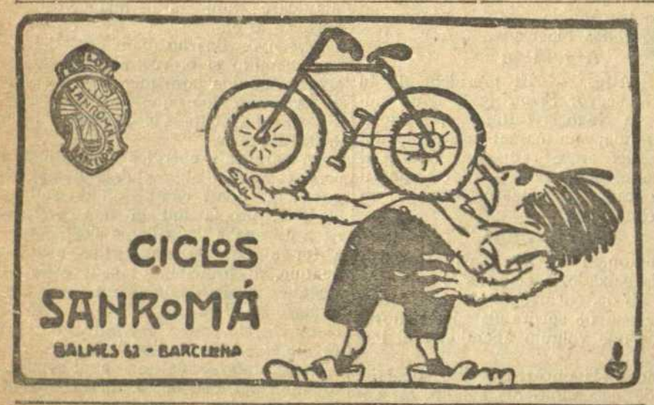

URALITA ROVIRALTA

PERA TEULADES

ECONÓMIC - INCOMBUSTIBLE - LLEUGER - ETERN

Demàninse mostres, Catàleg y Pressupostos

ROVIRALTA & C.º, ENGINYERS

Plassa Antoni López, número 15, principal.—Telèfon, número 1,664

Direcció telegràfica y telefònica: "URALITA" - Barcelona

Obsequi d'EL POBLE CATALÀ als seus llegidors

Cupó de llibres

Desitjant el nostre diari facilitar als seus llegidors l'adquisició d'obres catalanes a preus excepcionals, ha decidit oferir-los de tant en tant lots de llibres mitjansant cupons.

El primer lot que oferim als nostres llegidors està format per les obres següents:

LA LLETRA VERMELLA, novela americana, de Nathaniel Hawthorne, *traducció catalana de* A. Rovira y Virgili.

LA REPRESENTACIÓ PROPORCIONAL EN EL SUFRAGI UNIVERSAL, per A. Rovira y Virgili.

LA PENA DE MORT, per Gabriel Alomar.

DISCURS A LA JOVENTUT, per Jean Jaurès.

Aquestes obres valen en les llibreries, en suma, **5'20 pessetes** Presentant aquest cupó a l'Administració d'*El Poble Català*, s'entregaràn per **1'50 ptes.**

Preus de sotscripció:

Barcelona el mes . . . . 1'00 Ptes.
Espanya trimestre . . . . 4'50 »
Estranger . . . . . 9 »

El : Poble : Català

Diari Federal Nacionalista Republicá

Butlletí de sotscripció

Don _____

de _____ *carrer* _____ *núm.* ____

se sotscriu per un trimestre començant el dia ____ *de* _____

de 1913.

FIRMA

NOTA: Per a sotscriure's enviar el present butlletí a l'Administració d'EL POBLE CATALÀ, acompanyant l'import de la sotscripció en lliurança de fàcil cobrament.

MÁQUINES PER A FER GEL

NEVERES

DAVID FERRER I C.ª S. EN C.

PASSEIG DE GRACIA, NÚM. 94

Barcelona

Morenes Queda plenament demostrat, que la Pomada Anti-Hemorroidal «BUR BAY» és el específic més heroic i eficaç per a curar en pos díes tota AFECCIÓ HEMORROIDAL per crònica i greu que

Tubu, DUES pessetes

DE VENDA: A Madrid, Srs. Pérez Martín i C.ª, Alcalá, 9. - A Barcelona, D. Joan Viladot, Dr. J. Segalá, Sra. Viuda d'Alsina, Passatge Crèdit, 5; D. Jaup Martí; Universitat, 117.—A Saragoça, Srs. Rived i Chóliz, D. Jaume I, número 21. I en totes les farmacies i drogueries. Per Ptes. 2'40 en segells correu de 15 céntims s'envía certificat a qualsevol punt d'Espanya. Dirigir-se: Farmacia Bosch, Manacor (Balears)

DINER en 1.ª hipoteca i sobre valors desde'l 3 per 100 anyal, en lletres a propietaris, industrials i comerciants desde'l 1½ per 100 al mes.

DINER en 2.ª hipoteca, usdefruits, parts indivises, i sobre genres, pianos carmatges i tota garantía que convingui. Ramblа de Santa Mónica, 4, entressol.

Li enviarem de franc

Posi vostè en aquest Botlletí son nom y la seva direcció, ho envii, si viu a Madrid, a la «Sociedad General de Publicaciones», Diputació, 211, Barcelona, y rebrà a casa seva un repart de franc de «El Hogar y la Moda» y una entrega de 16 planes cada una, de les obres següents: «Novísimo Diccionario Enciclopédico Ilustrado», «Historia General de España y de la Amèrica española» y una Novela fina, interessant y moral. Tot això setmanal y tot per dos rals al mes, y amb dret a opció, además, a una serie de regals mensuals que li donarem a conèixer. Vostè veu el repart que li enviarem. Si li agrada, s'hi suscriu; y si no, tant amics.

D. _____

que habita a _____ provincia de _____ carrer o plassa de _____ núm..... pis.....

desitja rebre un repart de franc, de mostra, de «El Hogar y la Moda» y la seva Biblioteca.

Esqueles mortuories: se n'admeten fins a les dues de la matinada

PRIMITIVA LEGÍA

Estrella Conejo

EL CONEJO MARCA REGISTRADA

ÚNICA PARA HACER BUENA COLADA SIN ESTROPEAR LAS ROPAS POR SU SUAVIDAD BLANCURA Y DESINFECCIÓN ¡15 AÑOS DE ÉXITO!

LA MAS ECONÓMICA POR SUS RESULTADOS INMEJORABLES MAS BARATA QUE NINGUNA PORQUE CON POCA HAY BASTANTE

EL FABRICANTE S. Casamitjana Mensa

Sidral Teixidó

(NOM PATENTAT)

ès el millor refrescant

¿Voleu apagar la sed? ¿Voleu menjar a gust? ¿Voleu digerir bé? Preneu Sidral.
Es refrescant i aperitiu.
Per sa puresa i efectes, supera totes las magnesies estrangeres.
Indispensable als estiuejans, viatjans, escursionistes i caçadors.

Pots de 20 preses, pessetes, 5'10

De venda en les principals drogueries i queviures i Tupinambas.»

Dipósit: Laboratori TEIXIDÓ, Viladomat, 48, i Manso, 62